БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 206 (16.289) ● 2 сентябрь 1975 йил, сешанба ● Баҳоси 2 тийин

АНДИЖОН ОБЛАСТИ. Жалолқудуқ районидаги «Пахтакор» колхозининг маккажўхорикорлари 114 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 100 центнердан «қаҳрабо дон» олиш учун курашмоқдалар. Колхоз далаларида маккажўхори ҳосили ҳар қачонгидан ҳам мўл бўлди. Суратда: колхоз раиси О. Абдуллаев маккажўхорикор комсомол аъзоси Р. Содиқова билан мўл ҳосилни завқланиб кўздан кечирмоқдалар.

С. Безносов фотоси.

САМИМИЙ ҚУТЛОВЛАР

Вьетнам Демократик Республикасининг Президенти ўртоқ ТОН ДИК ТХАНГГА
Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ ЛЕ ЗУАНГА
Вьетнам Демократик Республикаси Миллат мажлиси доимий комитетининг Раиси ўртоқ ЧИОНГ ТИНГА
Вьетнам Демократик Республикаси ҳукуматининг Бош Министри ўртоқ ФАМ ВАН ДОНГГА

Азиз ўртоқлар!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Совети совет халқининг қардошлик туйғуларини изҳор қилиб, шонли сана — Вьетнам Демократик Республикаси эълон қилинган куннинг 30 йиллиги муносабати билан Сизларга ва Сизлар орқали Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетига, ВДР Миллат мажлисининг доимий комитетига, ВДР ҳукуматига ва бутун мард Вьетнам халқига ғоят самимий табриклари ва энг яхши истакларини йўллайдилар.

Шарқи-Жанубий Осиёда биринчи халқ демократик давлати бўлмиш ВДРнинг ташкил топиши Вьетнам халқининг, ўлмас марксча-ленинча таълимот билан қуролланган, ғалабага эришиш учун гитлерчилар фашизми ва япон милитаризми тор-мор қилинганлиги натижасида рўй берган қулай омиллардан моҳирлик билан фойдаланган Вьетнам коммунистларининг кўп йиллар мобайнида олиб борган қаҳрамонона курашининг якуни бўлди.

Вьетнам Демократик Республикаси ўттиз йил мобайнида босиб ўтган катта ва шонли йўл, унинг ўғил-қизлари тинч қурилишда ва қўлга киритилган озодликни империалистларнинг ҳамда ички реакциянинг ҳамлаларидан қаттиқ туриб химоя қилишда эришган муваффақиятлари марксчи-ленинчи партия раҳбарлигида қардош социалистик мамлакатларнинг халклари билан бир сафда бораётган халқнинг енгилмас кучини бутун дунёга яна бир марта намойиш қилди. Синовларда чиниққан Вьетнам Демократик Республикаси бутун Вьетнам халқи революцион курашининг мустаҳкам негизи, Ҳинди-Хитойда озодлик машъали, Шарқи-Жанубий Осиёда социализмнинг чинакам қалъаси бўлиб қолди. Вьетнам халқининг жанговар авангарди, вьетнам халқи қўлга киритган барча ғалабаларнинг ташкилотчиси қаҳрамон Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг обрў-эътибори бениҳоя ўсди.

Совет кишилари тиклаш даврини туғаллаш, социализмнинг моддий-техника базасини вужудга келтириш, фан, техника, маданият ва халк маорифини ривожлантириш соҳасида эришилган буюк муваффақиятларни чуқур мамнуният билан қайд қиладилар. Вьетнам Демократик Республикасининг меҳнаткашлари ўз халқ давлатининг 30 йиллик юбилейини ана шу муваффақиятлар билан кутиб олмоқдалар. Биз шонли ғалаба — Жанубий Вьетнам империалистлар ва уларнинг гумаштаалари зулмидан тамомила озод бўлганлиги муносабати билан вьетнамлик қардошларимизнинг қувончини баҳам кўрамиз. Эндиликда бутун Вьетнам халқи олдида миллий бирлик, тинчлик ва социал тараққиёт йўлидан ривожланишнинг порлоқ истиқболи очилди.

ВДРнинг 30 йиллиги кунида совет коммунистлари, барча совет кишилари халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, Вьетнамнинг содиқ фарзанди, Вьетнам Меҳнаткашлар партиясининг асосчиси ва Вьетнам Демократик Республикасининг биринчи президенти, Совет Иттифоқининг улкан дўсти Хо Ши Миннинг порлоқ хотирасини чуқур иззат-ҳурмат билан эсга оладилар ва Вьетнам халқи ўз йўлбошчисининг муқаддас васиятларини охиригача бажаради, деб ишонч билдирадилар.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари ўзларининг интернационал бурчини доим бажара бориб, ўтган ўттиз йил мобайнида — оғир синов йилларида ва қувончли ғалаба кунларида, тинч қурилишда ва жангда ҳамиша Вьетнам халқи билан бирга бўлдилар. Совет кишилари бундан буён ҳам қардош Вьетнам халқига унинг олижаноб мақсадлар учун олиб бораётган курашида зарур ёрдам ва мадад бераверадилар, мамлакатларимиз халқларининг бахт-саодатини кўзлаб, бутун социалистик ҳамдўстлик манфаатларини кўзлаб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси билан Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ўртасидаги СССР билан ВДР ўртасидаги дўстлик ва бирдамлик муносабатларини бутун чоралар билан мустаҳкамлаб, кучайтираверадилар.

Азиз ўртоқлар, Сизларга, Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетига, ВДР Миллат мажлиси доимий комитети ва ВДР ҳукуматига ҳамда бутун қардош Вьетнам халқига Шимолий Вьетнамда социалистик қурилишни ривожлантириш йўлини амалга оширишда, мамлакат олдида турган муҳим умуммиллий вазифаларни ҳал этишда янгидан-янги ажойиб зафарлар тилаймиз. Вьетнам халқининг ўз ҳаққоний иши тантанаси учун, тинчлик, демократия ва тараққиёт учун курашда янгидан-янги ғалабаларга эришувини тилаймиз.

Вьетнам Демократик Республикаси мустаҳкамланиб, яшнайверсин!

Яшасин абадий ва бузилмас Совет—Вьетнам дўстлиги!

Л. БРЕЖНЕВ, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари

Н. ПОДГОРНИЙ, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси

А. КОСИГИН, СССР Министрлар Советининг Раиси

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов 1 сентябрда КПСС Марказий Комитетининг таклифига биноан Совет Иттифоқида дам олиб турган Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧКП Марказий Комитетининг секретари Васил Билякни қабул қилди.

Қардошларча дўстлик вазиятида ўтган суҳбат вақтида Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон партия ташкилотининг КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошириш соҳасидаги ишлари ҳақида, республика иқтисодий ва маданий ҳамкорликни ривожлантириш, социалистик мамлакатларнинг ҳамдўстлигини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш ишига қўшаётган ҳиссаси ҳақида, Ўзбекистон меҳнаткашлари КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун қандай тайёргарлик кўраётганликлари тўғрисида сўзлаб берди.

Суҳбатда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретарлари И. Г. Анисимкин, И. Р. Қурбонов, О. У. Салимов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бўлим мудири У. А. Рустамов қатнашдилар.

Васил Биляк Ўзбекистоннинг ҳаёти билан танишиб, В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини, Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасини бориб кўрди. Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини, унинг янги уй-жой кварталларини кўздан кечирди. Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида бўлди.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ-ФИНЛЯНДИЯ БИТИМИ

СВЕТОГОРСК (Ленинград области). 1 сентябрь. (ТАСС махсус мухбири). Бугун Светогорск целлюлоза-қоғоз комбинатининг иккинчи навбатини қуриш тўғрисида Совет—Финляндия битими имзоланди.

Совет томонидан ҳужжатни СССР ташқи савдо министрининг ўринбосари Н. Д. Комаров, Финляндия томонидан савдо ва саноат министри А. Рюткенен имзоладилар.

Битимни имзолаш чоғида СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин билан Финляндия Республикасининг Президенти У. К. Кекконен ҳозир бўлдилар.

ЯНГИ ПАХТА ЗАВОДИ ИШГА ТУШДИ

ДЎСТЛИК (Жиззах области), 1 сентябрь. (ЎзТАГ мухбири В. Гладилов). Бугун бу ерда тантанали вазиятда янги пахта тозалаш заводи ишга туширилди. Корхонанинг ишга туширилган комплекси толани тозалаш цехини, шунингдек толани қуритиш, пресслаш, ва линтер цехларини ўз ичига олади. Қурилиш батамом туғалланиб, яна битта ана шундай цех ишлай бошлагандан кейин корхонада ҳар йили 70 минг тонна «оқ олтин» қайта ишланадиган бўлади. Бу эса қўриқ район хўжаликларининг далаларидан йиғиб-териб олинган бутун пахтадан шу ернинг ўзида аслида тола ва линт олиш имконини беради.

«Дустликсовхозстрой» трести тўртинчи кўчма механизациялашган колоннасининг қурувчилари Дўстлик пахта заводини барпо этишда зарбдорларча меҳнат қилдилар. Улар бригада пудрати методини қўллаб ишларни муддатидан олдин уддалайдилар. Объектларнинг ҳаммаси камида «яхши» баҳо билан топширилди.

Қурилишнинг туғалланиши ва янги корхона ишлай бошлаши муносабати билан митинг бўлиб ўтди. Митингда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов нутқ сўзлади.

1975 БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЯКУНЛОВЧИ ЙИЛИ

ЗАРБДОР МЕҲНАТИМИЗ — ПАРТИЯ XXV СЪЕЗДИГА

САНОАТЧИЛАР ЗАФАРИ

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲРИ МЕҲНАТКАШЛАРИ САНОАТ СОҲАСИДА БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҒИНИ МУДДАТИДАН ИЛГАРИ БАЖАРДИЛАР

Тошкент области ва Тошкент шаҳрининг меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди қарорларини амалга ошира бориб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари Л. И. Брежневнинг партия иқтисодий сиёсати масалалари юзасидан сўзлаган нутқ ва докладларида баён этилган қоидалар ва хулосаларга амал қилиб, социалистик мусобақани кенг авж олдириш натижасида саноат маҳсулоти ишлаб чиқариш умумий ҳажми юзасидан тўққизинчи беш йиллик топшириғини муддатидан аввал бажардилар.

1975 йил 1 сентябрга қадар саноат маҳсулотининг ўсиши беш йиллик планда белгиланган 48,4 процент ўрнига 54 процент бўлди, меҳнат унумдорлиги 33,1 процент ошди. Бу эса белгиланган топшириқдан зиёддир.

Машинасозлик ва металл ишлаш, химия, ёқилғи, рангли металлургия ва халк хўжалигида техника тараққиётини белгилаб берувчи бошқа тармоқларнинг корхоналари маҳсулот ишлаб чиқаришда айниқса юқори суръатларга эришдилар.

Маҳсулотнинг кўпгина турлари жиҳатидан беш йилликнинг охирги йилида кўзда тутилган ишлаб чиқариш даражасига эришилди. Шу йил охиригача беш йиллик пландан ташқари кўп миқдорда электр энергия қора металлар прокати, кўмир, олтингугурт кислотаси, минерал ўғит, трактор, культиватор, химия ускуналари, цемент, шифер, деразa ойнаси, пахта толаси, трикотаж буюмлар, гўшт, мол ёғи, каймоғи олинмаган сут маҳсулотлари ва бошқа турдаги буюмлар ишлаб чиқарилади.

Шу беш йиллик мобайнида ишлаб чиқаришни реконструкция қилиш ва техника билан қайта қуроллантириш, фан ва техниканинг энг янги ютуқларини жорий этиш, меҳнатни ташкил этишни такомиллаштириш юзасидан катта тадбирлар амалга оширилди. 624 цех ва участка комплекс механизациялаштирилди ва автоматлаштирилди, 830 дан ортиқ механизациялашган поток ва автомат линиялар ўрнатилди, салкам 2300 илғор технология жараёни жорий этилди.

Тошкент области ва шаҳридаги корхоналарда машиналар, ускуналар, аппарат ва приборларнинг 520 дан ортиқ янги турлари, 2890 материал, буюм ва маҳсулот кўплаб ишлаб чиқариш учун ўзлаштирилди.

Маҳсулот сифати яхшиланди. Саноат маҳсулотининг кўпгина турлари давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилмоқда.

Саноатда хом ашё, материал, ёқилғи ва электр энергияни тежаш юзасидан катта ишлар олиб борилмоқда. Фойда олиш бир ярим баравардан зиёд кўпайди.

Тошкент шаҳрининг саноати область тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан олдин бажаришини таъминлашга салмоқли ҳисса қўшди. «Миконд» ва «Узбеккинодеталь» заводлари, 3-ун заводи, 3-ғишт заводи бошқармаси, 8-темирбетон буюмлар заводи, биринчи тикувчилик фабрикаси ва бошқа ўнлаб корхоналар В. И. Ленин номидаги электрон-техника заводи коллективидан ибрат олиб ўз беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар.

Олмалиқ ва Ангрен, Бекобод, Бўка Юқори Чирчиқ, Қуйи Чирчиқ ва Пискент районларининг саноати маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш юзасидан белгиланган топшириқларни беш йил ўрнига тўрт йилда бажарди. Оҳангарон, Калинин ва Янгийўл районларининг саноати беш йиллик топшириқларини беш йилликнинг якунловчи йили бошидаёқ бажариб қўйди.

Ҳозирги вақтда юзлаб саноат корхоналари ишлаб чиқариш ҳажми ва меҳнат унумдорлигини ошириш юзасидан беш йиллик план топшириқларини уддалаб қўйдилар. Ангрен керамика комбинати ва тўққизинчи шахта, Олмалиқ мебель фабрикаси ва Олмалиқ тош йўниш комбинати, Бекобод пахта тозалаш заводи ва «Бекабадцемремонт» корхонаси, Чирчиқ гўшт комбинати, Янгийўл консерва заводи, Янгийўл биохимия заводи, Ўзбекистон ССР беш йиллиги номли пахта тозалаш заводи ва «Дамачи» балиқ хўжалиги коллективлари ана шундай пешқадамлар жумласидандир.

Шу билан бирга Тошкент области ва Тошкент шаҳрининг саноатида ишлаб чиқариш самарадорлигини янада ошириш, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини кўпайтириш ва сифатини яхшилаш соҳасида мавжуд резервлардан етарли даражада фойдаланилмаётир.

Пойтахт области саноатининг ходимлари ўзларининг куч-ғайратларини КПСС XXV съездини муносиб кутиб олишга сафарбар этмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

5.200.000 ТОННА «ОҚ ОЛТИН» УЧУН

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 1 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — тайёрланган пахта процент ҳисобида.

Бухоро	2,58
Фарғона	1,01
Қашқадарё	0,44
Республика бўйича:	0,40

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

СССР Соғлиқни сақлаш министрлигининг таклифига биноан СССРга келган Афғонистон Республикасининг соғлиқни сақлаш министри доктор Н. М. Искандар Ўзбекистонда меҳмон бўлиб турибди. У 1 сентябрда Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлигида бўлди. Меҳмон Тошкент ва Самарқанддаги бир қанча медицина муассасаларини бориб кўрди.

* * *

Германия Федератив Республикаси полиграфия ва қоғоз саноати ходимлари касаба союзининг делегацияси Ўзбекистонда бир неча кун меҳмон бўлди.

Меҳмонлар Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриёти босмахонаси ишчилари ва хизматчиларининг меҳнат ҳамда турмуш шароити билан, босмахона касаба союз ташкилотининг фаолияти билан танишдилар, полиграфчиларнинг дам олиш зонасини бориб кўрдилар. Делегация Тошкент шаҳрининг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди, Самарқандда бўлди.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қишлоқ хўжалик мутахассислари тайёрлаш соҳасидаги кўп йиллик самарали ишлари учун ва туғилган кунига етмиш йил тўлганлиги муносабати билан Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш инженерлари институти ер тузилиши факультетининг декани Владимир Семенович **Артамонов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қурилиш соҳасидаги катта хизматлари учун ва туғилган кунига олтмиш йил тўлганлиги муносабати билан Тошкент қурилиш материаллари илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институтининг директори Суннат Иброҳимович **Иброҳимов**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми совет органларидаги кўп йиллик, самарали ишлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги совет органлари бўлимининг катта референти Озода Алиевна **Юсупова**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми республика халқ маорифи системаси ва совет органларидаги кўп йиллик, самарали ишлари учун ва туғилган кунига эллик йил тўлганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ишлар мудирлиги халқ маорифи бўлимининг катта референти Раиса Григорьевна **Косих**ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлади.

БИРИНЧИ ДАРС — ЛЕНИН САБОҚЛАРИ

Ўзбекистон пойтахти мактаблари биринчи сентябрь куни ўз талабаларини қизил транспарантлар ва гуллар билан ясанган ҳолда кутиб олди. Машғулотлар бошлангунга қадар ҳамма жойда тантанали линейкалар ва митинглар бўлиб ўтди, буларда кекса коммунистлар, меҳнат ветеранлари қатнашдилар.

Биринчи қўнғироқ жаранглаши биланоқ Ленин сабоқлари бошланди. Бу йил Ленин сабоқлари КПССнинг навбатдаги XXV съездига бағишланди. Бу дарсларда совет кишилари ана шу воқеани кутиб олиш учун тайёргарлик кўра бориб, қўлга киритган янги меҳнат зафарлари тўғрисида, ҳозир ҳар бир ўқувчининг, хусусан юқори синф ўқувчиларининг олдига қандай талаблар қўйилганлиги ҳақида суҳбатлашилди, юқори синф ўқувчиларининг кўплари етуклик аттестати олгач, Тошкентдаги заводлар, фабрикаларнинг цехларига, қурилишларга ишлагани келишади.

Республика пойтахтида 1 сентябрь куни олтита янги мактаб эшиклари кенг очилди. Ана шу янги мактабларнинг синфларига ўн минг тошкентлик болалар қадам қўйишди.

(ЎзТАГ).

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Сурхондарё областининг сабзавотчилари КПССнинг бўлажак XXV съезди шарафига меҳнат вахтасида туриб, сабзавот сотиш халк хўжалик планини муддатидан илгари бажардилар. Ана шу маҳсулотни топшириш плани анча ошириб адо этилди: Белгиланган 126,4 минг тонна ўрнига 171,8 минг тонна сабзавот топширилди. Планни бир ярим баравар ошириб бажарган Денов ва Сариосиё районларининг сабзавотчилари катта муваффақиятларга эришдилар. Бойсун, Гагарин, Шеробод, Шўрчи районлари топшириқни бажардилар. Давлатга сабзавот сотиш давом этмоқда. (ЎзТАГ).

ДОН — ДАВЛАТГА

Республика областларида дон тайёрлашнинг бориши ҳақида шу йил 1 сентябрга бўлган МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — областлар; иккинчи стун — мавсум бошидан буён топширилган дон; учинчи стун — бир кунда (топшириққа нисбатан процент ҳисобида).

Андижон	97,0	4,6
Фарғона	70,5	1,6
Қашқадарё	65,1	0,6
Наманган	50,4	2,0
Сурхондарё	46,2	1,2
Тошкент	45,4	3,0
Сирдарё	37,2	4,3
Самарқанд	25,3	3,0
Бухоро	25,0	0,7
Жиззах	18,2	1,8
Хоразм	0,1	0,1
ҚҚАССР	—	—
Республика бўйича:	32,6	1,4

ПАХТА ТАНЛАБ ТЕРИЛМОҚДА

Республиканинг жанубий областларидан кейин Тошкент областининг хўжаликлари ҳам пахтани танлаб теришга киришдилар.

Ўрта Чирчиқ районидаги деҳқонлар «оқ олтин» теримига жиддий бўлиб киришдилар. Акмал Икромов номли колхознинг Хатам Шодиев ва Жуман Абдиев бошлиқ бригадалари ҳозирданоқ ўнлаб тонна пахта тердилар. Бу бригадалар КПСС XXV съезди шарафига 40 центнерлик ҳосил териб олишга қарор бердилар.

Бу район пахтакорлари беш йилликнинг якунловчи йилида [illegible] Ватанга 75000 тонна пахта топширишга аҳд қилдилар.

(ЎзТАГ).

ЖИЗЗАХДА ҚИЗИЛ КАРВОН

ЖИЗЗАХ («Совет Ўзбекистони» мухбири). Жиззах пахта тозалаш заводи байрам тусини олган. Пахта тозаловчилар янги ҳосилни қабул қилишга ҳар қачонгидан ҳам пухта ҳозирлик кўришган. Бу йил завод қуввати 5 минг тоннага оширилиб, 75 минг тонна ҳосилни қайта ишлашга мослаштирилди. 89 транспортёр, 100 дан ортиқ майдонча, тарозилар ва бошқа зарур воситалар қабул мавсумига тахт қилинди. Маҳсулот реализация қилиш бўйича белгиланган саккиз ойлик план салкам 2 минг тонна ортиғи билан бажарилди.

Завод аҳли пахтакорлар қизил карвонини карнай-сурнай билан кутиб олди. Ишчи ва деҳқон бирлигининг рамзи бўлган митингни район партия комитетининг биринчи секретари А. Сат[illegible] очди. У район пахтакорларининг [illegible] 70 минг тоннадан [illegible] куч-ғайрат тилади.

Шу куни заводда 100 тоннадан ортиқ «оқ олтин» қабул қилинди. Қизил карвонда райондаги барча хўжаликлар қатнашди.

Митингда область партия комитетининг секретари М. Ҳасанов ва шаҳар партия комитетининг секретари У. Тўрақулов нутқ сўзлади.

Н. МИРЗАЕВ.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ ВА САЙЛОВЛАР

КОЛЛЕКТИВ ИЗЛАНИШДА

Партком ҳисоботга тайёрланмоқда. Партия ташкилоти ҳаётида бу ҳамиша катта ва ҳаяжонли воқеадир. Комитет аъзолари, барча коммунистлар ҳисобот даврида босиб ўтилган йўлга назар ташлайдилар, амалга оширилган ишларни таҳлил қиладилар, йўл қўйилган нуқсонларни аниқлаб, келажак учун режалар белгилайдилар. Бу гал мана шу ишларнинг ҳаммаси КПСС XXV съездига қизғин тайёргарлик кўрилаётган, меҳнат оммасининг ижодий ғайрат-шижоати беқиёс жўшган, тўққизинчи беш йиллик ва унинг якунловчи йили топшириқларини муваффақиятли бажаришга бўлган интилишлари кучайган, коммунистларнинг бутуниттифоқ анжуманини меҳнатда катта ютуқлар билан кутиб олиш ҳаракати авж олган кунларда ўтмоқда.

Газетхонларга қурилишимизнинг аҳамиятини айтиб ўтишнинг ҳожати бўлмаса керак деб ўйлайман. У бутун республикамизга маълум ва машҳур. «Каршистрой»нинг 25 минг кишилик коллективи шу беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида 52 минг гектардан зиёд қўриқ ерни ўзлаштирди. Қарши магистраль каналининг 165 километр масофадаги қурилиши ниҳоясига етказилди. Каналнинг олтита ноёб насос станцияси Амударё сувини кўтариб, ўтмишда қақраб ётган ерларга жон киритди. Юз километрли Ульянов канали фойдаланишга топширилди. Чўлқуварлар шу вақт ичида юзлаб километр коллектор, дренаж тармоқларини ўтказишди.

Қарши чўлининг бўм-бўш ётган жойларида шаҳарлар ва обод посёлкалар қад кўтарди, совхозлар, йирик саноат комплекслари, ишлаб чиқариш, хўжалик марказлари ташкил этилди.

Ўтган йили янги ўзлаштирилган ерлардан салкам 85 минг тонна «оқ олтин» ундирилди. Чўлқуварлар бу йил 110 минг тонна пахта етказиб беришмоқчи.

Қарши чўлининг истиқболи янада порлоқ. Инсон измига бўйсунган чўл мамлакатнинг йирик пахта базаси бўлиб қолиши керак. Яқин келажакда чўл сийнасидан ҳар йили 1 миллион тоннадан зиёд пахта ундирилади. Шуниси диққатга сазоворки, бу ерда асосан ингичка толали пахта етиштирилади. Гўшт, сут, мева, сабзавот етиштириш ҳам кўпаяди.

Ўз меҳнатинг мевасини кўриш қандай завқли! Чўлқуварлар коммунизм моддий-техника базасини яратишга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Бу борада коммунистлар етакчилик қилмоқда. Улар ишлаб чиқаришнинг ҳал қилувчи участкаларида ишлаб, коллектив мусобақасига бошчилик қилишмоқда. 10- механизациялашган ишлар бошқармасининг коммунистлари тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш ташаббуси билан чиқдилар. Партия комитети маъқуллаган бу ташаббус бутун бошқармада кенг ёйилди.

КПСС Марказий Комитетининг партия XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақани ўтказиш ҳақидаги қарорига чўлқуварлар лаббай деб жавоб бермоқдалар. Коммунистларнинг ташаббуси билан съезд шарафига зарбдор вахта эълон қилинди, тўрт илғор ташаббускор ишчининг даъвати асосида ишлаётганлар тобора кўпаймоқда. Кўплаб ёшлар коллективлари съездга бериладиган рапортга имзо чекиш ҳуқуқини олиш учун курашга кўшилдилар. Коммунистларнинг ишлаб чиқаришдаги авангардлигини шундан ҳам кўрса бўладики, беш йиллик топшириқларини бажариб қўйган 643 кишининг 289 таси коммунистлардир.

Партия группаларида бўлиб ўтган, ҳозир эса цех партия ташкилотларида ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишларида коммунистлар ана шулар ҳақида батафсил тўхталдилар. Улар ютуқларни таъкидлаш билан бирга, асосий диққат-эътиборни ҳал қилиниши лозим бўлган вазифаларга қаратдилар. Улар олға қараб ҳаракат қилишга тўсиқ бўлган камчиликларни бартараф этиш йўлларини биргалашиб, бамаслаҳат топмоқдалар.

Йиғилишларда сўзга чиққан комплекс бригада бошлиғи М. Халилов, илғор ишчи М. Носиров, бетончи Ч. Очилов, шофёр А. К. Задорожний ва бошқалар партия ҳужжатларини алмаштириш муҳим аҳамиятга эга бўлганлигини таъкидлашди.

— Бу муҳим ташкилий ва сиёсий кампания, — деди ғишт заводи коммунистларининг йиғилишида қолипловчилар бригадири Р. Эргашев, — бутун партиявий ишларни янада жонлантириб юборди. Коммунистларнинг активлиги сезиларли даражада ошди. Қурилиш партия ташкилотининг муҳим вазифаларидан бири — ҳужжатларни алмаштириш вақтида тўпланган ташкилотчилик ва сиёсий иш тажрибаларини мустаҳкамлаш ва янада ривожлантиришдан иборат.

Р. Эргашев ўзи бошчилик қилаётган бригада аъзолари Улуғ Октябрнинг 59 йиллигигача пландан ташқари камида 1 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш мажбуриятини олганлигини маълум қилди.

11- механизациялашган ишлар бошқармаси цех партия ташкилотидаги йиғилишда принципиал гап юритилди. Бу коллектив ишлаб чиқариш ҳажми бўйича беш йиллик планни ҳозироқ бажариб қўйган. Бироқ иш сифатида талай камчиликлар бор. Коммунистлар камчиликларни тугатишнинг конкрет йўл-йўриқларини кўрсатиб беришди.

Коллективимизда ёшлар кўпчиликни ташкил қилади. Шу боисдан ҳам комсомолга раҳбарлик қилиш, мураббийлик ҳаракатини авж олдиришга катта эътибор берилди.

Ёшларнинг 227 мураббийси «Каршистрой» бўлинмаларида ишламоқда. Улар қурилишнинг энг яхши кишилари, бой ҳаётий тажрибаси бўлган меҳнат ветеранларидир. Уларнинг кўплари коммунистлар. Мураббийликни муҳим партия топшириғи деб тушунадилар. Яқин орада қурилишдаги 2,5 мингдан зиёд ёш меҳнатчининг ҳаммасини мураббийлар ўз оталиғига олишади.

Бизда 51 партия группаси бор. Уларнинг ҳаммасида ҳисобот-сайловлар бўлиб ўтди. Кўпчилик йиғилишлар ишчанлик вазиятида; танқид ва ўз-ўзини танқид белгиси остида ўтди. Коммунистлар партия группалари ишини янада яхшилаш, уларнинг жанговарлигини ошириш ҳақида жиддий сўз юритдилар, йиғилишлар қандай активлик билан ўтганлигини шундан ҳам билса бўладики, уларда қатнашган партия аъзоси ва аъзоликка кандидатдан 242 киши сўзга чиқди. Бу ўтган йилдагидан анча кўпдир.

Ҳозир цех партия ташкилотларида ҳам ҳисобот-сайлов йиғилишлари бошланди. Бизда бошланғич партия ташкилоти ҳуқуқига эга бўлган 73 та цех ташкилоти бор. Коммунистларнинг активлиги бу ерда ҳам юқори. Лоақал шундай бир мисолни олайлик: қурилиш олдинги йиллардагига нисбатан анча яхши ва бир меъёрда боряпти. Шунга қарамай, йиғилишларда танқидий мулоҳазалар баралла айтиляпти. Бу — коммунистларнинг ўзларига ва маслакдошларига нисбатан талабчанлиги янада ошганлигидан далолат беради.

Қуйи партия ташкилотларида ҳисобот-сайловларни партия конференциясига тайёргарликнинг муҳим звеноси деб биламиз. Коммунистлар бўлиб ўтган йиғилишларда ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, меҳнаткашлар орасида олиб бориладиган ташкилотчилик ва идеология ишларини яхшилаш, партия ички демократиясини янада ривожлантириш юзасидан билдирган мулоҳазалар ҳозироқ конференция делегатлари томонидан кўриб чиқилиб, муҳокама этилмоқда.

Цех ва группа ташкилотларининг йиғилишларида қурилиш партия комитети, баъзиларда эса Қарши шаҳаркоми ва Қашқадарё обкомининг вакиллари бўлишди. Партком коммунистлар билдирган барча танқидий мулоҳаза ва таклифларни обдон ўрганиб, оператив тадбирлар белгилайди. Бу материалларнинг ҳаммаси партия комитетининг ҳисобот докладида ўз ифодасини топади.

Республика матбуотида ҳисобот ва сайловларга аниқ белгиланган план асосида тайёргарлик кўраётган партия ташкилотларининг тажрибаси ёритилди. Худди шундай планлар бизда ҳам бор. Йиғилишларда билдирилган танқидий мулоҳазалар бу режаларга аниқлик киритиш ва узил-кесил ишлаб чиқиш имконини берди.

Белгиланган планимизда ўтган даврда қилинган партиявий ишларни ўрганиш ва умумлаштириш, таҳлил этиш, материалларни тайёрлаш ва парткомнинг ҳисобот докладига тавсия этиш, қарор лойиҳаси комитет аъзолари ва кенг активлар иштирокида олиб борилиши кўзда тутилган. Унда муайян иш юзасидан масъул коммунистнинг номи, ишнинг бажарилиш муҳлати аниқ кўрсатилган. Партком аъзолари группаларнинг бошлиғи этиб тайинланган.

Планда парткомнинг ҳисобот доклади ва партия конференцияси қарорининг лойиҳаларини тайёрлашга алоҳида эътибор берилган. Масалан, докладнинг «коллективнинг хўжалик фаолиятига партия раҳбарлиги ва ишлаб чиқаришни ривожлантириш истиқболлари» қисмини тайёрлайдиган группа 38 кишидан иборат. Унга партком аъзоси, «Каршистрой» бошлиғининг ўринбосари Х. Неъматбоев бошчилик қилади.

Докладнинг «Ташкилий-партиявий ишлар» қисмини партком секретарининг ўринбосари А. Г. Черникова бошчилигида 30 кишидан иборат группа тайёрлайди.

«Идеология ва оммавий-сиёсий ишлар» бўлимини тайёрловчи учинчи группа ҳам шунча кишини бирлаштирган. Унга партком секретарининг ўринбосари А. Н. Липатова бошчилик қилмоқда.

Доклад ёзишга тайёргарлик кўраётган группалар зиммасига катта масъулият тушади. Ҳисобот доклади конференция делегатларининг диққат-эътиборини қурилишнинг муҳим проблемаларига жалб этиши даркор. Давр талаби — ишнинг сифати, самарадорлик масаласига катта эътибор берилади албатта. Булар қилинган ишларга баҳо бериш ва келгуси вазифаларни белгилашда асосий ўлчов бўлади. Шунингдек, ускуналардан, техникадан самарали фойдаланиш, меҳнат унумдорлиги ошишини таъминлаш, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, кадрлар қўнимсизлигига барҳам бериш масалалари устида ҳам жиддий ўйлаб кўришга тўғри келади.

Доклад коллектив меҳнатининг меваси, коллектив донолигининг маҳсули бўлиши айниқса муҳимдир. Шунинг учун ҳам биз ҳисобот-сайлов йиғилишини тайёрлашга мумкин қадар кўпроқ коммунистларни жалб этмоқдамиз. Ҳозир бу ишда салкам 300 киши бевосита қатнашмоқда.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида партия коллективларининг раҳбарларини, партия бюролари ва комитет аъзоларини сайлаш муҳим босқич ҳисобланади. Партия ташкилотларига жуда кўп янги, ташаббускор ёшлар келди. Лекин уларнинг ҳаммаси ҳам партия ишида етарли тажрибага эга эмас. Партком мана шу категориядаги ходимлар учун мунтазам ўқишни жорий этишни кўзда тутмоқда.

Конференцияни шу йил декабрнинг бошларида ўтказишни мўлжаллаб турибмиз. Янги йил бошлангунга қадар цех партия ташкилотларидаги ҳисобот-сайлов йиғилишларининг якунларини муҳокама этмоқчимиз. қабул қилинган қарорни, конференция делегатлари билдирган мулоҳаза ва таклифларни амалга оширишнинг конкрет тадбирларини белгиламоқчимиз.

Ҳисобот-сайлов йиғилишлари ва партия конференцияси партия ички демократиясини ва партия интизомини янада мустаҳкамлаш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш, ишлаб чиқариш ва ижтимоий ҳаётда коммунистларнинг активлигини кучайтириш, партия ташкилотларининг обрўси ва жанговарлигини оширишга ёрдам беришига ишончимиз комил. Бу эса коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этишимизга имкон беради.

С. УСМОНОВ,
«Каршистрой» бошқармаси партия комитетининг секретари.

«СОВЕТСКИЙ СОЮЗ» ЖУРНАЛИ САҲИФАЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОН

Ўнинчи беш йиллик арафасида Ўзбекистонда «тез орада» деган сўзлар жуда машҳур бўлиб кетди.

— Тез орада Тошкентда метро поездлари юра бошлайди. Метрополитенимиз зилзилаларни ҳам писанд қилмайди!

— Тез орада Навоий шаҳрида Ўрта Осиёда энг йирик цемент заводи ишлай бошлайди.

— Тез орада Тошкент, Самарқанд университетларидан кейин Қорақалпоғистоннинг Нукус шаҳрида учинчи университет очилади.

— Тез орада йилига 50 миллиард киловатт электр энергияси берадиган бўламиз.

— Тез орада мавсумда беш ярим миллион тонна пахта йиғиб-териб оладиган бўламиз.

Ҳар бир қадамда ана шундай сўзларни эшитиш мумкин. Ҳар бир амалий суҳбатда, раҳбар органларнинг ҳар бир қарорида шу ҳақда гап боради.

Хорижий меҳмонлар «саҳро кемаси» деганда туяни кўз олдиларига келтиришади. Бугунги саҳро кемаси — сув омборлари ва каналлар бўйлаб сўзаётган катерлардир. Уларнинг каюталарида саҳрони кезиб чиқиб, гўзал манзара касб этган табиатдан кўз қамашади. Туристлар ҳар бири нақ шафтолидек келадиган узумни, ҳар бири сапчадек келадиган шафтолини таърифлашади. Лекин баъзан киши фантазияси кўрилган нарса олдида ожиз бўлиб қолади. Тошкент яқинидаги теплицаларда ҳар дона меваси икки килограмм келадиган лимон дарахтлари ўстирилмоқда. «Беқиёс!», «Ажойиб!» деган сўзлар билан бирга жонсиз ерга ҳаёт бахш этган ажойиб меҳнаткашларга «Раҳмат!» сўзларини ҳам қўшиб айтишдан бошқа илож йўқ.

Ҳайратга тушадиган нарсалар оз эмас. Умумиттифоқ миқёсида Ўзбекистон пахтанинг 64 процентини, канопнинг 90 процентидан кўпроғини, пилланинг 57 процентини, қовун-тарвузнинг 23 процентини етказиб бермоқда. Булар 1974 йилги рақамлардир. Тез орада, яқин беш йилликларда яна икки миллион гектардан кўпроқ янги ерлар ўзлаштирилгач, янгидан миллион-миллион тонна пахта, мева, техника экинларини мамлакатга армуғон этади.

«Ўттиз йилдан буён ирригация проблемалари билан шуғулланаман, бутун дунёни айланиб чиққанман. Лекин, сизда янги ерларни ўзлаштириш борасида олиб борилаётган ишларнинг миқёси, маҳаллий малакали мутахассисларнинг ишидан ҳайратга тушдик», — деб ёзади АҚШ сув хўжалиги мутахассислари делегациясининг бошлиғи Е. Домини.

Саҳроларни ўзлаштириш режаларимизда Ўрта Осиёнинг сув ресурслари етмаслиги ҳисобга олинган. Шу боисдан Ўзбекистон олимлари бошқа иттифоқдош республикаларнинг мутахассислари билан ҳамкорликда ер юзида энг буюк лойиҳани ишлаб чиқишмоқда. Улар Сибирь дарёларини Ўрта Осиёга оқизишмоқчи. Неча-неча миллиард сўмлаб сарфланадиган маблағлар ўзини оқлайдими? Оқлайди. Ўзбекистондаги суғориладиган ҳар гектар ер мамлакатнинг марказий қисмидаги ерга қараганда икки баравар кўп фойда келтиради.

Ўзбекистон айни пайтда Ўрта Осиёдаги саноати юксак даражада ривожланган республика ҳамдир. Бир минг уч юздан зиёд саноат корхонаси юздан ортиқ тармоқни ташкил этади. Бу йил металлурглар 867 минг тонна пўлат етказиб беришади. Бир миллион тонна пўлат эритиладиган вақт узоқ эмас.

Бу жўшқин мисралар журналнинг «Ўзбекистон. Янги беш йиллик марралари» подборкасидан олинган лавҳалардир. Журнални варақлаган сари экономика ва маданиятимизнинг беқиёс юксалаётганлигини ифодаловчи рақамларга кўзингиз тушади. «Ўзбекистон ССРда 65 шаҳар бўлиб, улардан 9 тасида 100 мингдан ортиқ аҳоли яшайди. Республика пойтахти Тошкентнинг аҳолиси салкам 2 миллион кишига боради. Республиканинг 200 дан зиёд корхонаси 160 хил маҳсулотни жаҳондаги 90 мамлакатга экспорт қилмоқда. Пахта териш машиналари жаҳондаги энг мукаммал машина деб тан олинган. Олий ўқув юртлари ва илмий тадқиқот муассасаларида 30 мингга яқин илмий ходим, шу жумладан 700 фан доктори, қарийб 10 минг фан кандидати ишлаб турибди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси системасида 30 та илмий тадқиқот институтлари иш олиб бормоқда».

Ана шу рақамларни қувонч ва ифтихор билан тилга оларкансиз, беихтиёр ўтмишни эслайсиз. Ахир, революцияга қадар диёримизда бирорта ҳам олий ўқув юрти бўлмаганди. 1917 йили ўзбеклардан атиги БИР киши Петроградда олий маълумот олган экан. Бугунги кунда республика халқ хўжалигида салкам 700 минг олий ва ўрта махсус маълумотли мутахассис ишлаб турибди. Уларнинг деярли ярмини хотин-қизлар ташкил этади.

Республиканинг бағри Менделеев жадвалида кўрсатилган жуда кўп табиий бойликларга кон. Биргина Ангрен бағрида 2 миллиард тоннадан зиёд «қора олтин» бор. Шу жойнинг ўзида 8,5 миллиард тонна гилмоя мавжуд. Биргина Газли хазинасида 500 миллиард куб метр газ яшириниб ётибди.

Ўзбекистоннинг асосий дурдонаси — сув. Мамлакатда суғориладиган экин майдонларининг 30 проценти Ўзбекистондадир. Туямўйин сув омборининг ўзи 5,7 миллиард куб метр оби-ҳаётни сийнасига сиғдиради.

Севимли журналимизнинг август (№ 8) сони Ўзбекистон ССР ҳақида, унинг бугунги бахтиёр куни, ундан ҳам гўзал истиқболи тўғрисида мароқли материаллар, фотосуратлар бериб, республикамиз меҳнаткашларига муносиб совға ҳозирлади.

ҚАЙТА ҚУРИШНИНГ САМАРАСИ

ТОШКЕНТ паррандачилик фабрикаси коллективи КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг қарорига жавобан ўз зиммасига оширилган мажбуриятлар олди. 44 миллион дона тухум етиштириш юзасидан йиллик планни Улуғ Октябрь байрамигача бажаришга, йил охирига қадар эса 51 миллион дона тухум ва 700 тонна гўшт етказиб беришга аҳд қилинди. Бу — пландагидан 7 миллион дона тухум ва 100 тонна ортиқ гўшт етказиб берилади, демакдир. Меҳнат унумдорлигини 10 процент ошириш, маҳсулот таннархини 5 процент камайтириш ва икки миллион сўм фойда олиш мўлжалланмоқда.

Паррандачилик фабрикасини қайта қуришни жадаллаштириш, паррандачилик маҳсулдорлигини ошириш ҳисобига планга қўшимча топшириладиган маҳсулотни олиш кўзда тутилади. (УзТАГ).

ҚЎНҒИРОТ—МЎЙНОҚ КАНАЛИ

Ленин номли магистрал каналнинг Жинишка гидроузели районида ер қазийдиган механизмларнинг моторлари гуриллаб турибди. 85 километрлик Қўнғирот—Мўйноқ канали шу ердан бошланади. Қурилиш Қорақалпоғистонда халқ қурилиши деб эълон қилинди.

Ўтказилаётган канал поёнига етказилгач унинг оқар сувидан Мўйноқ районининг бир неча минг гектар қўриқ ери баҳра олади, бу ерларда янги чорвачилик совхозлари ва бошқа хўжаликлар тузишга қарор қилинган. Секундига 30 куб метр сув оқиши мўлжалланган магистралнинг биринчи навбати йил охиригача фойдаланишга топширилади. Лойиҳага биноан каналдан секундига юз куб метр сув оқиб туради.

(УзТАГ мухбири).

Қўнғирот, Қорақалпоғистон АССР.

Тошкент метроси қурилиши қизғин давом этяпти. Метросозлар КПСС XXV съезди олди мусобақасини авж олдирмоқдалар. «Чилонзор» станцияси қурилишининг моҳир электр пайвандчиси, коммунистик меҳнат зарбдори Файзулла Иноғамов мусобақада пешқадамлик қилмоқда. Суратда: мусобақа илғори Ф. Иноғамов.

И. Глауберзон фотоси.

ЗАРБДОРЛАРНИ ТАНИШТИРАМИЗ

ОРОЛ МАШЪАЛИ

Ҳар касбнинг ўз гашти бор, деганларидай Боймурод Тўранов балиқчиликни жон-дилдан севади. Бир кун денгизга чиқмаса, уйқуси келмайди. Мабодо кучли шамол, довул турса, бугун балиқ овлаш мумкин эмас, деб қайтиб кетмайди. Балиқ овлаш қуролларини, тўрларини, кемаларини кўздан ўтказади. Кемасининг моторини техникавий ремонтдан чиқариб, овга шай қилиб қўяди.

— Балиқчилик ота касб, — ҳикоя қилади Қорақалпоғистон АССРдаги Мўйноқ балиқ заводининг ишчиси Боймурод Тўранов. — Баъзилар балиқчиликдаги муваффақият омадга боғлиқ бўлади, дейишади. Омад денгизни севган, кучи ва меҳнатини аямайдиган, ўқиб-ўрганишдан чарчамайдиган, ўз меҳнатини тўғри ташкил қила олган кишигагина ёр бўлади.

Боймуроднинг ўзи ана шундай омадли кишилар тоифасидан: тиниб-тинчимайди, янгиликни дарров жорий қилади, ташаббускор. Мамлакатга кўпроқ арзон ва сифатли балиқ бериш вазифа қилиб қўйилганда, Б. Тўранов жанубий Оролда биринчи бўлиб бир беш йилликда икки беш йиллик планни адо этиш ҳаракатини бошлади. Унинг ташаббуси корхонадагина эмас, Мўйноқ районидаги барча колхозларда, балиқчилик заводларида кенг қанот ёзди.

Сўзи билан иши бир Боймурод Тўранов ҳар куни 4,5-5 центнердан балиқ овлаб, кунлик нормасини 2-2,3 баравар ошириб адо эта бошлади.

Боймурод Тўранов шу йил 3 мартни ҳеч эсдан чиқармаса керак. Чунки, у худди шу куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросига нормадаги 444 центнер ўрнига 983 центнер балиқ овлаб, икки беш йиллик планини адо этгани тўғрисида рапорт берди. У бюрога таклиф қилинган бошқа етти ишчи сингари ўз меҳнат жасоратининг ҳар бир кунида, ҳар бир соатида бундай ютуқларга якка қаҳрамонларгина эмас, балки маҳорат сирини ҳалол меҳнати билан эгаллаган, иш вақтидан унумли фойдаланган, хом ашё ва материалларни авайлаб-асраган, малакасини оширган ҳар бир киши эришиши мумкинлигини исботлади.

Меҳнат Қизил Байроқ орденини кавалери Б. Тўранов Тошкентдан қайтиб келгач, енг шимариб ишга киришди. У ўз резерв ва имкониятларини бошқатдан хомчўт қилиб кўрди. Режаларини қайта кўриб чиқди. Бир йилда 105 центнер ўрнига 220 центнер балиқ овлашга қарор қилди. Шу кунларда Боймурод кунига 5 центнердан балиқ овлаб, кўзланган марра сари дадил интилмоқда.

Боймурод Тўранов ўзи ишлаётган завод коллективи ҳақида тўлқинланиб сўзлайди. Таласбой Муратов, Қолбой Отамбетов, Қонисбой Қудайбергенов, Исоқ Ўрозимбетов сингари ўз касбининг усталари ҳақида гап кетганда, тилидан бол томади. Зеро, у ўз ҳаётини, меҳнатини, ютуғини коллективсиз тасаввур қилолмайди. Б. Тўранов шу коллективда вояга етди, тарбия топди, бахтли бўлди, Орол машъалига айланди.

Б. Тўранов сингари ўнлаб фидокорларнинг з а р б д о р меҳнатлари туфайли Мўйноқ балиқ заводи йилдан-йилга зафар қучмоқда. Корхона коллективи беш йиллик планини 4 йилу 2 ойда бажарди. Пландаги 16450 центнер ўрнига 16737 центнер балиқ овланди. Пландаги 4 миллион 867 минг сўмлик ўрнига 5 миллион 388 минг сўмлик балиқ маҳсулотлари реализация қилинди.

Фан ва техника янгиликларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, илғор тажрибаларнинг кенг оммалаштирилиши туфайли меҳнат унумдорлиги 18 процентга ошди. Натижада мўлжалдаги 25 минг сўм ўрнига 94 минг сўм соф фойда олинди. Балиқчиларнинг ойлик иш ҳақи кўпайди.

Мўйноқ консервачилари ҳақида ҳам талай илиқ гаплар айтиш мумкин. Улар тайёрлаётган маҳсулотларнинг сифатини кескин яхшиладилар. Эндиликда Мўйноқ консервачиларининг кўпгина маҳсулотлари истеъмолчиларга давлат Сифат белгиси билан етказиб берилмоқда.

Боймурод Тўранов ва унинг дўстлари денгизнинг 45-70 километр ичкарисида балиқ овламоқдалар. Ўнлаб кемалар ва мотофлюгаларда меҳнат қилаётган ишчилар, балиқчилар, инженер-техник ходимлар КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани янада авж олдирмоқдалар.

— Корхонамиз коллективи, — дейди Б. Тўранов, — якунловчи йил планини 20 декабргача уддалаш учун барча чораларни кўрадилар. Бу — бизнинг партиямиз улкан анжуманига совғамиз бўлади.

Боймурод Тўрановнинг тапига ишонса бўлади. Чунки, Орол балиқчилари ўзларининг бир сўзли эканликларини доим исботлаб келишган.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИ ХОТИМАСИ

ЯПОНИЯ УСТИДАН ҚОЗОНИЛГАН ҒАЛАБАНИНГ 30 ЙИЛЛИГИГА

Бундан ўттиз йил муқаддам, 1945 йил 2 сентябрда милитаристик Япониянинг сўзсиз таслим бўлганлиги ҳақидаги ҳужжат имзоланди. АПН мухбири С. Федосеев **Совет Иттифоқи Маршали Александр Михайлович ВАСИЛЕВСКИЙ** билан учрашиб, бу ғалабага қандай эришилганлигини сўзлаб беришни илтимос қилди.

САВОЛ: Фашистлар Германияси тор-мор қилинганидан сўнг орадан икки ой ўтгач, Сиз совет қўшинларининг Узоқ Шарқдаги Бош қўмондони бўлиб Чита шаҳрига келдингиз. Ўшанда Сизни тўсатдан тайинлашганмиди?

ЖАВОБ: Жуда ҳам ундай эмас. 1945 йил февралининг ўрталарида мен Олий Бош Қўмондонга Шарқий Пруссиядаги аҳвол ҳақида ахборот бердим. И. В. Сталин Шарқий Пруссия операциясини тезда ниҳоясига етказишнинг муҳимлиги ҳақида гапириб, жумладан бу ҳол қўшинларнинг бир қисмини бу ердан олиб, Узоқ Шарққа ташлаш учун тайёргарлик кўриш имкониятини беришини айтганди. Шу мақсад учун икки-уч энг яхши армияни мўлжаллаб қўйишни менга маслаҳат қилди ва Европада уруш тугаши биланоқ Узоқ Шарқдаги ҳарбий ҳаракатларга раҳбарлик қилиш учун юборилишим эҳтимоли борлигини огоҳлантирди.

САВОЛ: Узоқ Шарқ кампаниясига амалда қачондан тайёргарлик бошланди?

ЖАВОБ: Дастлаб қўшинларимизни Амур бўйи ва Приморьеда тўплаш 1944 йил кузидаёқ мўлжаллаб қўйилганди. Ўшандаёқ зарур моддий ресурслар чамаланганди. 1943 йил декабрь ойида бўлиб ўтган уч давлат бошлиқларининг Теҳрон конференциясида совет делегацияси Японияга қарши урушда иттифоқчиларимизга ёрдам бериш ҳақида принципиал розилик билдирганди. Аммо Ялта конференциясига қадар Узоқ Шарқдаги кампания режаси тузилмаганди.

1945 йил февралда бўлиб ўтган Ялта конференциясида «Узоқ Шарқ масалалари хусусида уч буюк давлатнинг аҳдномаси» имзоланди. Унда Германия таслим бўлгандан кейин икки-уч ой ўтгач, Совет Иттифоқи Японияга қарши урушга киришади, деб айтилганди. Шундан кейин Шарқдаги ҳаракатлар активлаштириб юборилди. Март-апрель ойларида Узоқ Шарқдаги жанговар техника ва қўшинларнинг қурол-яроғи янгиланди. Апрель ойи охирларида Ставка бирлашмалар ва қўшилмаларни ғарбдан шарққа томон ўтказиш планини узил-кесил белгилади ва тасдиқлади. Май-июль ойлари мобайнида совет қўшинларининг катта группалари шарққа ўтказилиб бўлди.

САВОЛ: Нима учун Совет Иттифоқи Япония билан уруш қилишга мажбур бўлди?

ЖАВОБ: Совет Иттифоқи Узоқ Шарқдаги уруш алангасидан четда қололмасди. Фашистлар Германияси таслим бўлса-да, Германиянинг иттифоқчиси Япония антигитлер коалицияси мамлакатларига қарши уруш олиб бораётган эди. Маньчжурия ва Хитойнинг бошқа вилоятларини, Кореяни, Осиёдаги бошқа территорияларни босиб олган эди. Совет Иттифоқи иттифоқдошлик мажбуриятларини бажаришни ҳамиша ўзининг бурчи деб билди.

Иккинчи томондан, Япониянинг СССРга қарши босқинчилик сиёсати Совет Иттифоқини ўзининг Узоқ Шарқ чегаралари хавфсизлигини таъминлаш учун қатъий чоралар кўришга мажбур этди. Шу тариқа мамлакатимиз Японияга қарши урушга қўшилиб, Осиё халқларининг япон ҳукмронлигидан озод бўлишида ўзининг интернационал бурчини бажарди.

САВОЛ: Буржуа адабиётида, айниқса АҚШда иттифоқчилар Узоқ Шарқда уруш олиб бориш учун Совет Иттифоқидан ёрдам сўрашнинг ҳожати йўқ эди, деган фикр исботлашга уринилади. Гўё улар ўз кучлари билан Япония устидан ғалаба қозонишга қодир бўлган эмишлар. Шу хусусда Сизнинг фикрингиз қандай?

ЖАВОБ: Япония 1945 йил 26 июлда АҚШ, Англия ва Хитой таклиф этган Потсдам декларациясининг таслим бўлиш ҳақидаги таклифини бекорга рад этмади. «Биз таслим бўлишни рад қиламиз, — деб айтди Япония бош министри Судзуки. — Биз урушни муваффақиятли якунлаш учун тинмай ҳаракат қилаверамиз». Улар шундай қарорга келиб, нимага таянган эдилар? Аввало қуруқликдаги кудратли армияга ва ҳарбий саноатга ишонишган эди. 1945 йил ёзига келиб, Япониянинг қуролли кучларида 7 миллиондан зиёд киши, 10 мингдан ортиқ самолёт ва салкам 500 ҳарбий кема бор эди. Квантун армиясини ҳам қўшиб ҳисоблаганда Хитойда Япониянинг қуруқликдаги армиясининг деярли ярми, Япониянинг ўзида эса салкам учдан бир қисми жойлашганди.

КПСС XXV СЪЕЗДИГА ҚАНДАЙ ТУҲФА ТАЙЁРЛАМОҚДАСИЗ?

МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ

АНЪАНАГА СОДИҚМИЗ

Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг машҳур механизаторлари, КПСС XXIV съездининг делегати Абдусаттор Сулаймонов бошчилик қилаётган комплекс механизациялашган звенода етиштирилган ҳосилнинг ҳаммаси машинада терилади, унинг ўзи икки қаторли машина бункеридан 200 тонна пахта тўкмоқчи. Звенода ҳосил мўл бўлди. Терим агрегати сифатли ремонт қилиниб, ишга шайлаб қўйилди. Эрта-индин дефолиация бошланади.

Иттифоқ «Союзсельхозтехника» бирлашмасига қарашли бизнинг совхозимиз юксак даражада механизациялашган тажриба хўжалиги ҳисобланади. Бизда пахта механизаторлар бошчилик қилувчи комплекс механизациялашган звеноларда етиштирилади. Мен ана шундай звеноларнинг бирига бошчилик қиламан. Биз хўжалигимизда пахта етиштириш билан боғлиқ бўлган барча жараёнларни максимал даражада механизациялаш, чигит экиш, ғўзани парвариш қилиш, ҳосилни йиғибтериб олишнинг прогрессив усуллари ва янги технологиясини жорий этиш билан бир қаторда, пахтачилик учун яратилган янги техникани ўз даламизда синовдан ҳам ўтказамиз. Унинг ютуқ ва камчиликларини аниқлаймиз. Фикримизни билдирамиз.

Бизда одатда дефолиация 10 кун ичида тугалланади. Мавжуд 100 та терим машинаси бирдан ишга туширилади. Улар юқори унум билан тўхтовсиз ишлатилади. Ҳар куни йиллик планнинг 10 проценти атрофида пахта терилади ва тайёрланади. Йиллик план 10-12 кунда, унинг кетидан мажбурият бажарилади. Ҳосил йиғим-терими узоғи билан бир ой давом этади. Ҳосил нобуд бўлмайди. Унинг сифати юқори бўлади. Шу туфайли ҳосилдорлик йил сайин ошиб, етиштирилаётган пахтанинг ялпи ҳосили кўпайиб бормоқда.

Бултур совхозда 4000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 43,4 центнердан ҳосил олинди. Етиштирилган ҳосилнинг деярли ҳаммаси машиналар билан терилди. Мен бошлиқ звенода ҳосилдорлик гектар бошига 48,7 центнерни ташкил этди. Давлатга пландаги 215 ўрнига 314 тонна пахта топширдик. Барча ҳосилни машина билан икки ҳафтада териб олдик. Бир центнер пахта етиштиришга 1,17 киши-куни сарфланди. Унинг таннархи 20 сўм 33 тийинга тўғри келди.

Бу йилги мажбуриятимиз янада юксак. Совхозимиз пахтакорлари ҳар гектар ерда 45 центнердан ҳосил етиштириш, давлатга пландаги 13 минг ўрнига 18 минг тонна пахта топширишга, КПСС XXV съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида ғолиб чиқишга интилмоқдалар. Илғорликни доим қўлдан бермай, пахтачиликни комплекс механизациялаш учун курашнинг байроқдори бўлиб келган коллективимиз бу йил ҳам ўз анъанасига содиқ бўлиб қолади.

Звеномиз коллективи 71 гектар майдоннинг ҳар гектаридан пландаги 33,8 центнер ўрнига 52 центнердан ҳосил териб олиб ва давлатга пландан ташқари 129 тонна — жами 369 тонна пахта топшириб, хўжалик пахтакорларининг улкан хирмонига муносиб ҳисса қўшишга қарор қилган. Даларда мажбуриятга яраша ҳосил тўпланди ва етилди. Совхозда, шу жумладан звеномизда дефолиацияни 1 сентябрда бошлаб, узоғи билан ўн кунда тугаллаймиз. Мавжуд 100 та терим агрегати тахт қилиб қўйилган. Ғўзанинг барги тўкилиши билан машиналар ишга туширилади. Белгиланган тадбирлар ва графикка асосан ҳар куни йиллик планнинг камида 10 проценти миқдорида пахта терилади ҳамда тайёрланади. Бу йил ҳам йиллик планни 10 кунда бажариш, ҳосил йиғим-теримини бир ойда тугаллаш мўлжалланяпти. Бу коллективимизнинг партиямиз Марказий Комитетининг «КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарорига, республикамизнинг донгдор механизаторлари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Т. Охунова, Ж. Рустамов ва А. Валиевларнинг мурожаатига амалий жавоби бўлади.

Мен ҳар йили илғор механизаторлардан бири билан мусобақалашиш одатим бор. Чунки, мусобақа ишни тўғри ва яхши ташкил этиш, ҳосил йиғим-теримини тез ва юқори сифатли қилиб ўтказиш, меҳнатда янги муваффақиятларга эришишда ёрдамлашади. Бу йил агрегатим бункеридан 200 тонна пахта тўкиш мажбуриятини олганман. Звенода планни бир ҳафтада бажарамиз. Ҳосилнинг ҳаммасини 15 кунда машинада териб оламиз. Мен бу йил Оққўрғон районидаги илғор хўжалик бўлган «Ленинобод» колхозининг ёш механизатори, бу йил гектаридан 50 центнердан ҳосил олиш учун курашаётган комплекс механизациялашган звено бошлиғи Фаҳриддин Эгамбердиев билан мусобақалашишга қарор қилдим.

Дўстим ва укам Фаҳриддин! Ўзаро мусобақамиз ҳар иккимизга ва звеноларимиз коллективига ҳосил йиғим-теримини муваффақиятли ўтказишда, якунловчи йилда пахта етиштиришни кўпайтириш, дала ишларининг механизациялаш даражасини ошириш ва жонажон партиямизнинг XXV съездини муносиб совға билан кутиб олишда ёрдамлашишга аминман.

Абдусаттор СУЛАЙМОНОВ,
Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси.

МАЙЛИ, МУСОБАҚАЛАШАМАН!

Фаҳриддин Эгамбердиев Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозида комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар звеносига бошчилик қилади. Бултур ер шароити яхши бўлган майдонларнинг гектаридан 50 центнердан ҳосил олган эди. Бу йил ер шароити ноқулай, пахта майдонлари қирсойликлардан иборат бўлган бригадага ўтиб ишлаяпти. Ҳосилдорликни бултургидан камайтирмаслик, гектаридан 50 центнердан пахта олиш, етиштирилган ҳосилнинг 80 процентини машина билан териш, ўзи эса агрегати бункеридан 200 тонна пахта тўкиш мажбуриятини олган.

Мен механизаторлик қила бошлаганимга 11 йил бўлди. Етти йилдан буён комплекс механизациялашган звенога бошчилик қилиб ва етиштирилган ҳосилни асосан ўзим машина билан териб келмоқдаман. Звеномиз ҳар йили пахтадан мўл ҳосил етиштириб, колхозимиз пахтакорларининг муваффақиятига муносиб ҳисса қўшиб келмоқда. Колхозимиз эса райондаги йирик ва юқори ҳосилли хўжаликлардан бири. Бултур 1450 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 37 центнердан ҳосил олинди. Давлатга пландаги 4000 ўрнига 5400 тонна «оқ олтин» сотилди. Беш йиллик план тўрт йилдаёқ анча ошириб бажарилди. Беш йиллик план бўйича 19500 тонна пахта етиштирилиши лозим эди. Амалда эса тўрт йилда мамлакатга 25700 тонна пахта етказиб берилди. Бу, олти йиллик пландагидан ҳам кўпроқ.

Бу муваффақият ҳақида ўйлаганимда дилим қувончларга тўлади. Қилган меҳнатим, қўлга киритилган ютуққа қўшган ҳиссам, жонажон партиямиз XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун олиб борилган курашда фаол иштирок этганлигим билан фахрланаман.

Дарҳақиқат, мен ишлаётган бригада ва раҳбарлик қилаётган звенонинг коллективлари пахта етиштиришни кўпайтириш, беш йиллик план топшириғини ошириб бажариш учун колхоз пахтакорлари олиб бораётган курашда актив иштирок этдилар. Ҳосилдорлик ва ялпи ҳосилни йил сайин оширишга муваффақ бўлдилар. Бултур мен ишлаган Таласбой Ғазотов бошлиқ бригадада гектаридан 44 центнердан ҳосил кўтарилди. Звеномиз эса 40 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан пахта териб олди.

Бу йил мен Пўлат Тошхўжаев бошлиқ бригададаги комплекс механизациялашган комсомол-ёшлар звеносига бошчилик қиляпман. Ер шароити ноқулай. Пахта майдони паст-баландликлардан иборат. Ана шу ерларнинг 50 гектарида мўл ҳосил етиштирдик. Экинни саккиз марта сифатли культивация қилдик, уч марта озиқлантирдик, беш марта қондириб суғордик. Чеканкани ҳам вақтида ўтказдик. Ҳозир ҳар туп ғўзада 14-15 тадан бўлиқ кўсак, ҳар гектар ерда ўрта ҳисобда 130 минг туп кўчат бор. Ер шароити ноқулай бўлишига қарамай, гектаридан пландаги 30 ўрнига 50 центнердан пахта олиш, ҳосилнинг 80 процентини машина билан териш ҳақида сўз берганмиз.

Колхозимизда ҳосил йиғим-теримини машиналаштириш даражаси ҳам йил сайин ошиб бормоқда. 1973 йили етиштирилган ҳосилнинг 60 проценти, яъни 2170 тонна пахта машиналар бункеридан тўкилган эди. Бултур эса машиналар билан ҳосилнинг 65 проценти ёки пландаги 2100 ўрнига 3 минг тонна пахта терилди. Бу йил колхозимиз пахтакорлари гектаридан 40 центнердан ҳосил олиш, давлатга пландаги 4150 ўрнига 5800 тонна пахта сотиш, хўжалигимиз механизаторлари эса ҳосилнинг 70 процентини «зангори кема»лар билан териб бериш мажбуриятини олишган.

Мен бултур икки қаторли машина билан 110 тонна пахта терган эдим. Бу йил эса КПСС Марказий Комитетининг «КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақа ўтказиш тўғрисида»ги қарори, донгдор механизаторлар, Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари Т. Охунова, Ж. Рустамов ва А. Валиевларнинг даъватига жавобан 200 тонна пахта териш ҳақида ваъда берганман.

Халқимизнинг йигит сўзидан, арслон изидан қайтмайди, деган нақли бор. Мен мўл ҳосил етиштириш, унинг кўпчилик қисмини машина билан териш ва агрегатим бункеридан 200 тонна пахта тўкиш ҳақида берган сўзимнинг устидан чиқиш учун куч-ғайратимни аямайман. Бунинг устига мени устоз механизатор, Қуйи Чирчиқ районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг звено бошлиғи Абдусаттор Сулаймонов бу йил ҳосил йиғим-теримини тез ва соз ўтказиш, машина кучидан тўла фойдаланиш, унинг бункеридан кўпроқ ва сифатлироқ пахта тўкиш учун мусобақага чақирди. Тажрибали механизатор Абдусаттор ака билан мусобақалашишни ўзим учун катта шараф деб биламан.

Ҳурматли Абдусаттор ака! Чақириғингизни бажонидил қабул қилдим. Гарчи қийин бўлса ҳам, сиз билан мусобақалашаман. Чунки бу мусобақадан пахтачилигимиз фақат фойда кўради. Унинг натижаси бизнинг партиямиз XXV съездига совғамиз бўлади.

Колхозимиздаги мавжуд 23 та пахта териш машинасининг ремонти бундан бир ой илгари сифатли қилиб тугалланган эди. Бугун-эрта дефолиация бошланади. «Зангори кема»ларни юқори унум билан ишлатамиз. Теримнинг суръати ва сифати юқори бўлишини таъминлаймиз.

Фаҳриддин ЭГАМБЕРДИЕВ,
Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг механик-ҳайдовчиси.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

БУГУН — ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ ТАШКИЛ ТОПГАНИГА 30 ЙИЛ ТЎЛДИ

ЯГОНА САФДА

Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитетининг аъзоси, Вьетнам — Совет дўстлиги жамияти раиси Нгуен Ван Кинь Ханойда АПН мухбири Ю. Чурляновни қабул қилиб, у билан суҳбатлашди.

— Вьетнам Демократик Республикаси ташкил топган куннинг 30 йиллиги арафасида мамлакатимиз яна бир тантанани нишонлади: Вьетнам— Совет дўстлик жамияти тузилганлигига 25 йил тўлди. Аммо халқларимиз ва мамлакатларимиз ўртасидаги дўстлик алоқалари бундан анча илгари ўрнатилган эди. Айни вақтда икки қардош халқ социализм ва коммунизм жамияти қуриш учун зўр ғайрат билан меҳнат қилмоқда. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва Вьетнам Меҳнаткашлар партияси ўртасидаги алоқа ва ҳамкорлик ҳам кун сайин мустаҳкамланмоқда.

Улуғ Ленин раҳбарлигида Октябрь революциясининг ғалаба қозониши мамлакатимиз халқига озодлик йўлини кўрсатиб берди. Совет Армиясининг немис фашистлари ва япон милитаристлари устидан қозонган оламшумул-тарихий ғалабаси халқимизга Август революциясини муваффақиятли ўтказиш ва Вьетнам Демократик Республикасини барпо этишга имконият яратди. 1950 йили Совет Иттифоқи ВДРни расмий равишда таниди ва у билан дипломатия муносабатларини ўрнатди. Мана шу вақтдан буён халқларимиз ўртасидаги қардошларча дўстлик ва жанговар бирдамлик мустаҳкамланиб, ривожланиб бормоқда.

Республиканинг биринчи президенти Хо Ши Мин вьетнам халқини улуғ Ленин ишига садоқат, ҳақиқий ватанпарварлик, Совет Иттифоқига муҳаббат руҳида тарбиялади.

Ҳар йили жамиятимиз томонидан ўтказиб борилаётган Вьетнам—Совет дўстлиги ойлиги ва ҳафталиклари совет халқининг муваффақияти, унинг экономикаси ва қишлоқ хўжалиги, фан ва маданияти ютуқлари билан Вьетнам меҳнаткашларини таништиришда жуда катта роль ўйнамоқда. Вьетнам халқи ўзининг узоқ ва машаққатли революцион кураши мобайнида КПСС, Совет ҳукумати ва қардош совет халқининг ёрдамини олиб келди. Қаҳрамонона кураш зафар билан якунланди. Социализм машъали мамлакатимизда порлай бошлади.

Биз КПСС, Совет ҳукумати ва совет халқларига ўзимизнинг энг яхши миннатдорчиликларимизни билдирамиз. Иккала халқ ўртасидаги абадий дўстлик Вьетнам ва СССР манфаатларига мос бўлиб тушиши, шубҳасиз. Биз ҳамма вақт шу руҳда яшаймиз ва меҳнат қиламиз.

(АПН).

Вьетнам Демократик Республикасининг Хатай вилоятидаги Тхионгтин районида саноат тармоқлари кун сайин тараққий топмоқда. Бу ерда тайёрланган маҳсулот чет элларга ҳам жўнатилмоқда. Суратда: Виньминь ишлаб чиқариш кооперативида. ВИА—ТАСС фотоси.

ХАЛҚАРО ОБЗОР

НИМА УЧУН ГРЕЦИЯДА ҲАРБИЙ ТРИБУНАЛ ҲУКМИ ҚАЙТАДАН КЎРИБ ЧИҚИЛМОҚДА

Афина яқинидаги Корридаллос турмасида 1967 йил апрель ойида Грецияда давлат тўнтариши қилиб, ваҳшиёна диктатура режимини ўрнатган ҳарбий хунтанинг собиқ раҳбарларидан 20 киши тўғрисида судья ҳукмни ўқигандан кейин адолат тантана қилгандек бўлди. Собиқ диктатор Пападопулос ва унинг энг яқин шериклари — Паттакос ва Макарезос ўлим жазосига ҳукм қилинди. Саккиз айбдор, шу жумладан собиқ ҳарбий полиция бошлиғи, Грецияда халқнинг ҳаммадан кўп нафратига сазовор бўлган генерал Иоаннидис умрбод қамоқ жазосига ҳукм қилинди. Бу ҳукм грек халқини энг оддий ҳуқуқлардан маҳрум этиб ва мамлакатда калтаклаш ва қийнашдан иборат қонли террор режимини ўрнатиб, грек халқига етти йил давомида жабр-зулм қилган кишилар учун қаттиқ, аммо шу билан бирга одилона жазо чораси эди.

Лекин Грециянинг прогрессив доиралари ҳақли равишда таъкидлаб ўтганидек, судда 1967 йилги тўнтаришнинг ҳақиқий тафсилотлари очиб ташланмади, хунтанинг ҳокимиятни ўз қўлига олиш учун шароит яратиб берган ички реакцион кучлар қораланмади, «қора полковниклар»ни ҳимоя қилган ажнабий империалистик доиралар фош бўлмай қолаверди. Айбномада марказий разведка бошқармасининг, Пентагоннинг ва Грецияни шарқи-жанубий Европада ҳарбий плацдарм сифатида сақлаб қолишдан ғоят манфаатдор бўлган НАТО доираларининг ўйнаган роли ҳақида лом-мим дейилмади.

Айрим гувоҳларгина, шу жумладан «Умумгреция социалистик ҳаракати» партиясининг бошлиғи А. Папандреу фитначиларнинг марказий разведка бошқармаси билан ва НАТОнинг махфий хизматлари билан алоқаси тўғрисида гапирдилар. Лекин уларнинг сўзларини суд инобатга олмади. Греция Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Х. Флоракисни эса гарчи у гувоҳлар рўйхатига киритилган бўлса ҳам, лекин гувоҳлик қилиш учун судга таклиф этилмади.

Судланувчилар сурбетлик қилиб туравердилар, уларнинг бирортаси ҳам ўзларининг айбдорлигига иқрор бўлмади. Суд давом қилган кунларда мамлакатда анчагина таъсири бўлган реакцион кучлар антикоммунистик шовқин-суронни авж олдирдилар.

Суд ҳукми эълон қилиниши биланоқ ҳукумат Пападопулосга ва хунтанинг бошқа икки бошлиғига нисбатан ҳукмни енгиллаштириш ниятида эканлигини ва ўлим жазосини умрбод қамоқ жазоси билан алмаштиришга эришиш ниятида эканлигини билдирди. Бу эса жамоатчиликнинг кучли қаҳр-ғазабини қўзғатди. Оппозициядаги партияларнинг ва бир қанча жамоат ташкилотларининг раҳбарлари бунга қатъий норозилик билдирдилар. Греция Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Х. Флоракис халқ келажакда мамлакатда янги диктаторлик режимларининг пайдо бўлишига йўл қўймаслик учун суд ҳукми ижро этилишини талаб қилмоқда, деди.

Ҳукумат ҳукмни енгиллаштириш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш учун парламентнинг махсус сессиясини чақириш тўғрисида оппозициядаги партияларнинг талабини рад этди. Маҳаллий газеталар ҳукумат Грециянинг раҳбар ҳарбий доиралари, шунингдек НАТОнинг муайян доиралари тазйиқи остида шу ишни қилганлигини яширмаяптилар. Ғарб мамлакатларидаги баъзи газеталарда кейинги кунларда босилиб чиққан мақолаларнинг авторлари собиқ диктаторларга нисбатан ўлим жазосини ижро этиш керак эмас, деб қайта-қайта «маслаҳат» бердилар. Шундай қилиб, ҳарбий хунтанинг собиқ раҳбарлари иши устидан ўтказилган суд ва унинг натижалари Грецияда сиёсий аҳвол ҳали ҳам мураккаб эканлигини кўрсатади.

ИРҚЧИЛАРНИНГ НАВБАТДАГИ НАЙРАНГИ

Замбези дарёси бўйлаб ўтган Замбия—Родезия чегарасида Зимбабве халқи миллий-озодлик ҳаракатларини бирлаштирувчи Африка миллий кенгаши вакилларининг Ян Смит бошчилигидаги Родезия «ҳукумати» делегацияси билан ўтган ҳафтада учрашуви бўлди. Саккиз соат давом этган кенгаш кун тартибида Африка миллий кенгаши томонидан мамлакатда ҳокимиятни африкалик кўпчиликка топширишга доир масала, шунингдек Родезиянинг бўлажак конституцион тузилиши проблемаси қўйилди. Маълумки, Англия мустамлакачилари бундан ўн йил муқаддам Родезияни ўзларича «мустақил» деб эълон қилган ва у ердаги беш ярим миллион африкаликка нисбатан ирқий зулм ва камситувчи режимни ўрнатган эдилар.

Хўш, туб аҳолининг ирқий зулм системасига қарши ҳар қандай ҳаракатини ўқ ва найза билан қарши олган ирқчилар бошлиғи Ян Смит қандай қилиб Африка миллий кенгаши раҳбарлари билан музокаралар олиб боришга рози бўлди. Ян Смит бутун Африка қитъасининг жанубида вужудга келган вазият тазйиқи остида шу қадамни қўйишга мажбур бўлди. Гап шундаки, Португалия мустамлакачилик империяси емирилгандан кейин эркин Африка давлатлари чегараси ирқчилик таянчи Родезия ва Жанубий Африка Республикасига ғоят яқинлашиб келди. Бу эса Зимбабве ҳамда қитъанинг жанубидаги бошқа мазлум халқлар ўртасида озодлик ҳаракатининг кучайишига сабаб бўлди. Солсбери ва Претория ҳукмронлари миллий озодлик ҳаракатининг кучайиб кетишидан қўрқиб, танглиқдан қутилиш учун шошиб-пишиб келишувчилик йўлини қидира бошладилар. Улар Родезияда ва Жанубий Африка Республикасида туб ўзгаришларга йўл қўймайдиган шартлар асосида танглиқдан қутилмоқчи бўлдилар. Смит худди мана шу сиёсатни қўллаб Замбези дарёсидаги Виктория шаршараси олдида бўлиб ўтган учрашувда қатнашди.

Африка миллий кенгаши Родезия «ҳукуматида» яхши ният бор-йўқлигини синаб кўриш ва мамлакатда давом этаётган қонли урушни тўхтатиш учун ҳар қандай имкониятдан фойдаланишга интилиб шу музокараларда қатнашишга розилик билдирди. Африка миллий кенгашининг раиси Абель Музерва ана шундай деди.

Замбезида бўлиб ўтган қисқагина учрашув ирқчиларда Родезиядаги аҳволни Африка аҳолисининг манфаатларини кўзлаб ҳал қилиш истаги ҳам, яхши нияти ҳам йўқлигини кўрсатди. Смит ҳокимиятни кўпчилик африкаликларга топшириш, сиёсий маҳбусларни озод этиш ва Африка миллий кенгаши қўйган бошқа талабларни бажаришдан ўз «ҳукумати» воз кечганлигини таъкидлаб ўтди. У, музокаралардан кейин очиқдан-очиқ шантаж йўлига ўтди, Солсберига қайтиб келгандан кейин, у Африка миллий кенгаши «ён босмаётир», шунинг учун африкаликларнинг мўътадил раҳбарлари билан (яъни қабилаларнинг сотиб олинган бир тўда бошлиқлари билан) музокаралар олиб боришга мажбурман деб айтди.

Родезияда ирқчи озчиликнинг ҳокимият тепасида туришини чўзиш мақсадида Смитнинг ишлатган навбатдаги найранги Африка жамоатчилигини чалғита олмайди. Ҳозирги вазиятда, деб таъкидлади А. Музорева, зимбабве халқи тенг ҳуқуқлилик ва тўла мустақилликка эришиш учун кураш йўлида барча воситалардан фойдаланиш ниятидадир.

Е. ЕГОРОВ,
Ю. ФЕДУТИНОВ,
(ТАСС).

Маньчжурия ва Корея бамисоли японларнинг иккинчи иқтисодий базаси эди. Бу база шу ердаги барча қўшинларни ҳамма зарур нарсалар билан таъминлай оларди.

Тинч океандаги уруш оқибати Японияиинг қуруқликдаги қўшинлари тор-мор келтирилишига боғлиқ эканлигини АҚШ ва Англия ҳукуматлари жуда яхши тушунишарди. Агар Совет Иттифоқи Японияга қарши урушга қўшилмаса, яна 7 миллион кишилик армия керак бўлади, деб ҳақли равишда ҳисоблашарди. Шунда ҳам Америка қўмондонлигининг ҳисоб-китобига кўра, улар бир миллион кишини қурбон берган ва уруш яна камида бир ярим йил чўзилган бўларди. Англия—Америка қўмондонлигининг маълум режаларида Американинг 6-армиясини Кюсю оролига 1945 йил ноябрда, 8- ва 10-армияларини эса Хонсю оролига 1946 йил март ойида тушириш кўзда тутилганди.

Совет Иттифоқининг милитаристик Японияга қарши урушга қўшилиши иккинчи жаҳон урушига хотима беришни тезлаштиришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлиши керак эди ва шундай бўлди ҳам.

САВОЛ: АҚШнинг Японияга қарши атом бомбалари ишлатганлигини қандай баҳолайсиз?

ЖАВОБ: Японияиинг тинч шаҳарларини атом билан қақшатишнинг ҳеч қандай ҳарбий зарурати йўқ эди. Совет Иттифоқининг Узоқ Шарқда урушга қўшилиши Японияиинг таслим бўлишини ҳал қилиб қўйган эди.

Қўшма Штатлар бу билан ўзининг ҳарбий кучини намойиш этибгина қўймай, «совуқ уруш» томон илк қадам қўйди. Атом бомбаси жаҳонни, аввало СССРни қўрқитиш учун ишлатилган эди.

САВОЛ: Совет қўшинларининг ҳарбий ҳаракатлари қандай олиб борилганлигини айтиб берсангиз?

ЖАВОБ: 9 август эрта тонгда бошланган совет қўшинларининг ҳужуми ҳатто сув ҳам етишмаган жуда қийин табиий шароитларга тўғри келди. Душман тиш-тирноғи билан қаршилик кўрсатди. Шунга қарамай, қўшинларимиз барча асосий йўналишларда қўйилган вазифаларни аъло даражада бажарди. Ҳарбий ҳаракатлар олиб борилган саккиз кун ичида Квантун армиясининг биринчи эшелони ҳисобланган салкам 300 минг кишилик қўшин тор-мор келтирилиб, яна бир қисми қуршаб олинди.

Шунга қарамай, душман қаттиқ қаршилик кўрсатди. Квантун армиясининг узил-кесил мағлубияти очиқ-ойдин равшан бўлгандан кейингина унинг бош қўмондони генерал Отодзо Ямада 1945 йил 18 августда таслим бўлишнинг барча шартларига тайёр эканлигини бизга маълум қилди.

Таслим бўлган қўшинларни қуролсизлантириш ва улар босиб олган территорияларни озод этишни тезлаштириш мақсадида совет ҳаво десанти қўшинлари Мукден, Чанчун, Порт-Артур, Дальний, Харбин ва Гиринга туширилди.

18 август куни 1-Узоқ Шарқ фронтининг команда пунктига Квантун армиясининг штаб бошлиғи генерал-лейтенант Хипосабуро Хата келтирилди. Уни Харбиндаги япон консули Миякава кузатиб келди. Мен ва шу фронт қўмондони Совет Иттифоқи Маршали К. Мерецков Квантун армияси қўшинларининг таслим бўлишига оид талабномани Хатанинг олдига қўйдик. Талабномаларимиз сўзсиз қабул қилинди. Август ойининг охирига келиб, Маньчжурия ва Шимолий Кореяда жойлашган Квантун армияси ва бошқа япон ҳарбийлари тўлатўкис қуролсизлантирилди. Айни пайтда азалий рус ерлари бўлган Жанубий Сахалин ва Куриль оролларини озод қилиш операцияси муваффақиятли ўтказилди.

Совет армияси йигирма тўрт кун мобайнида япон истеҳкомларининг бутун системасини қақшатиб, деярли бир миллион кишилик Квантун армиясини тор-мор келтирди. Япония томони салкам 700 минг солдат ва офицердан маҳрум бўлди. Шундан 84 мингга яқин киши ўлдирилди, 594 минг киши асир олинди. Япония Америка ва Хитойга қарши операцияларнинг бирортасида ҳам бунчалик талофат кўрмаган эди.

Шуни айтиш керакки, америкаликлар капитуляция шартлари имзолангандан кейин икки ҳафта ўтгач Японияни оккупация қилишга киришдилар. Улар бирорта ҳам ўқ отмай, қурбон бермай, тинч шароитда оккупация қилдилар.

САВОЛ: Милитаристик Япония устидан қозонилган ғалабанинг аҳамияти ҳақида нима дейсиз?

ЖАВОБ: Шу муносабат билан қуйидагиларни таъкидлаб ўтиш зарур деб ҳисоблайман:

Биринчидан, совет қўшинларининг Квантун армиясини тор-мор келтириши Японияиинг бутунлай таслим бўлишини тезлаштирди, иккинчи жаҳон урушининг хотимасини яқинлаштирди. Бу эса юз минглаб америка ва инглиз солдатларини ҳалок бўлишдан сақлаб қолди, миллион-миллион японларни ҳадсиз-ҳисобсиз қурбон ва азоб-уқубатдан қутқариб қолди. Шарқий ва Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари халқларини япон босқинчиларининг зулмидан озод қилди. Хитойда, Шимолий Кореяда, Вьетнамда халқ революциялари ғалабаси учун қулай шарт-шароит туғилди, Осиёда мустамлакачиликнинг емирилишига имкон яратилди.

Иккинчидан, япон милитаризмининг мағлубияти СССР билан Япония ўртасида яхши қўшничилик муносабатларини ўрнатишга тўсқинлик қилиб келаётган ғовларни олиб ташлади. Совет ва Япон халқлари географик жиҳатдан бир-бирига яқин бўлишидан ташқари, тинчликка интилиш, халқаро хавфсизликни таъминлашдаги манфаатлари муштаракдир. Совет ҳукумати Япония билан яхши муносабатлар ўрнатиш учун ҳамма зарур нарсаларни қилмоқда. СССРнинг бу интилишларига жавобан Япония томони ҳам тегишли чоралар кўради деб ўйлагимиз келади.

Учинчидан, Совет Иттифоқининг ҳал қилувчи роли туфайли иккинчи жаҳон уруши антифашист коалицияси давлатларининг, тинчликсевар халқларнинг ғалабаси билан тугади. Бу, бир томондан, реакция кучларига, янги уруш оловини ёқувчиларга жиддий огоҳлантириш бўлса, иккинчи томондан, турли социал тузумдаги мамлакатларнинг самарали ҳамкорлиги намунаси, халқлар ва давлатлар биргаликда ҳаракат қилганида ҳар қандай агрессорни жиловлаш мумкинлиги, ер юзида тинчликни сақлаб қолиш мумкинлиги намунасидир.

спорт

ОММАВИЙЛИК ВА МАҲОРАТ

Йигирма беш медаль — йигирма беш фахрли ўрин. Буюк ғалабанинг 30 йиллигига бағишлаб, «Меҳнат ва Ватан мудофаасига тайёр!» шиори остида ўтказилган СССР халқлари VI спартакиадасида ўзбекистонлик йигит-қизларнинг ютуқлари ана шундай.

Совриндорлар сафининг кенгайиши спартакиадалараро тўрт йил ичида республикада физкультура ҳаракати тобора оммавий тус олаётганлиги самарасидир. Команда ҳисобида ҳам олдинга силжиш бўлди. Спортчиларимиз Литва, Молдавия, Эстония сингари кучли коллективлардан ўзиб, тўққизинчи ўринга кўтарилдилар. Аввалги спартакиадада иккитадан олтин, кумуш ва бронза медалига эга бўлиб, ўн биринчи ўрин билан кифояланилган эди. Бу сафар бешта олтин, 6 та кумуш, 14 та бронза медали қўлга киритилди. Чарм қўлқоп устаси, жаҳон чемпиони Руфат Рисқиев, моҳир қайиқ ҳайдовчи Владимир Мустафоев, тажрибали чавандоз Мамажон Исмоилов, чапдаст полвонлар Собир Қурбонов ва Баҳром Оқиловлар фахрий шоҳсупанинг энг юқорисига кўтарилишди.

Спартакиадада, шунингдек, бу муваффақиятлар чегара эмаслиги, ўзига хос имтиҳонда оқсаган спорт турларига эътиборни кучайтириш лозимлиги ҳам ойдинлашди. Жумладан, спортнинг гимнастика, самбо, қайиқ ҳайдаш, айниқса енгил атлетика турларини ҳар томонлама ривожлантириш лозим.

Республика спортчилари олдида олимпиада ўйинларида иштирок этишдек шарафли ва масъулиятли вазифа турибди. Зафарли марраларни эгаллаш учун курашга тайёргарликни бугундан бошлаш керак. Қўлга киритилган ютуқлардан руҳланган ҳолда машқларга зўр бериш, физкультура ва спортни янада оммалаштиришга эришиш зарур.

САЛОМАТЛИК ГАРОВИ

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ёш авлодни маънавий бой, ахлоқий соф ва жисмонан баркамол қилиб тарбиялаш вазифасини изчиллик билан амалга оширмоқда. КПСС XXIV съезди ҳужжатларида халқимиз саломатлигини мустаҳкамлаш, меҳнат унумдорлигини ошириш, ёшларни Ватан ҳимоясига тайёрлашнинг муҳим ва таъсирчан воситаси сифатида физкультура ва спортнинг аҳамияти алоҳида таъкидлаб ўтилди.

«...Ёшларимиз фақат маънавий жиҳатдангина ривожланиб қолмасдан, жисмоний жиҳатдан ҳам ривожланишлари лозим, — деган эди КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев. — Спорт рекордлар кетидан қувиш эмас, у миллионларнинг соғлиғидир, меҳнатга тайёр бўлиб туришдир, йигитларимизни ҳарбий хизматга тайёрлашдир, чидамлилик, интизомлилик, матонат сингари турмушда зарур бўладиган сифатларни тарбиялашдир».

Совет кишиларининг аксарият ҳаёти ГТО комплекси билан боғлиқ деса муболаға бўлмайди. Бу комплекс саломатликни мустаҳкамлаб, узоқ йиллар бардамликни сақлашга хизмат қилмоқда. Мамлакатимизда физкультура ҳаракати тарихини ГТОсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Уруш йилларида ҳам, тинчлик даврида ҳам ГТО нишондорлари Ватан бахт-саодати йўлида куч-ғайратларини аямаганлар. Бу ҳақда кўплаб мисоллар келтириш мумкин.

1972 йил март ойидан эътиборан жорий этилган «Меҳнат ва СССР мудофаасига тайёр» (ГТО) янги Бутуниттифоқ физкультура комплексининг вазифаси ҳам совет кишиларини зарбдор меҳнатга тайёрлаш, уларни ўз Ватанларини ҳимоя қилишга ўргатишдан иборат. Бу комплекс нормативларини топширишни намунали уюштириш учун физкультура ташкилотлари ўртасида бошланган социалистик мусобақа қуйи физкультура коллективлари ишларини анча жонлантириб юборди. ГТО кўпкураши мусобақалари анъанавий бўлиб қолди, оддий спорт иншоотлари ва майдончалари тармоғи кенгайиб бормоқда. Маҳаллалар, уй-жой идоралараро спартакиадалар, мактаб, олий ўқув юрти ҳамда корхоналардаги, дала шийпонларидаги мусобақалар тобора оммавий тус олмоқда. Аммо мусобақадан мақсад — ғолиб ва совриндорларни аниқлашгина эмас, энг аввало аҳоли ўртасида физкультура ва спортни, шу жумладан ГТО комплексини янада кенгроқ тарғиб ва ташвиқ қилиш эканини унутмаслик зарур. Натижалар қандай бўлишидан қатъий назар, бу хил баҳсларда ижобий маънодаги рақобат биринчи ўринга чиқади. Куч синашиш иштиёқидагилар ўз-ўзидан кўпая боради. Натижада мусобақадан кўзланган мақсадга эришилади.

Спорт комплекси саломатлик гаровидир. У меҳнаткашлар ва ўқувчи ёшларни мунтазам спорт машғулотларига жалб этишнинг энг қулай йўли ҳисобланади.

1974 йилда республикамизда 876 минг ГТО нишондори тайёрланди. Бу йилги режалар янада улкан. Жонажон партиямиз XXV съезди шарафига зиммага оширилган мажбурият олиб, 1 миллион ГТО нишондори тайёрлашга қарор қилдик. Бу Ўзбекистондаги ўн ёшдан тортиб олтмиш ёшгача бўлган, яъни ГТОнинг ҳар беш босқичи нормативларини топширадиган кишиларнинг 12,3 процентини ташкил этади.

Шу йилнинг биринчи ярмида 521,5 минг киши ГТО олтин ва кумуш медалларини олишга муваффақ бўлди. Бу билан тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йили плани 63,4 процент адо этилган эди.

ГТО комплексини аҳоли ўртасида кенг жорий этиш «Комсомольская правда» газетаси соврини учун ўтказилаётган мусобақалар туфайли янада кенг қулоч ёзди. Мазкур мусобақа тўрт босқичда бўлиб, кўлами ниҳоятда кенг. Бугунги кунгача синфларда, бригадаларда, смена ва цехларда, корхона, муассаса, ўқув юртлари, колхоз ва совхозларда ГТО кўпкураши бўйича чемпионлар аниқланди. Энг яхши коллективлар район ва шаҳар мусобақаларида иштирок этиб, 24-26 сентябрда Тошкентда бўладиган республика финалига йўлланма олдилар.

ГТО комплексини жорий этишнинг янгидан-янги метод ва формалари пайдо бўлмоқда. «ГТО уч йиллиги» деб аталган ҳаракатга республикамизнинг йигирмадан ортиқ колхоз ва совхозлари қўшилдилар.

Яқинда СССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети мамлакатимизнинг бир қанча физкультура ташкилотлари қатори Андижон область физкультура ташкилотини махсус соврин билан мукофотлади. Андижонликлар СССР халқлари VI ёзги спартакиадасига пухта тайёргарлик кўрганликлари, аҳоли ўртасида физкультура ва спортни ривожлантиришда актив ҳамкорлик қилаётганликлари ва айни чоғда ГТО нишондорларини тайёрлашдаги намунали ишлари учун шундай мукофотга сазовор бўлишди. ГТО комплексини аҳоли ўртасида кенг ёйишдаги ибратли ишлари учун андижонликлар икки марта Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланишган эди.

Область физкультура ташкилотлари, кўнгилли спорт жамиятларининг марказий ва республика советлари, халқ маорифи органлари жисмоний тарбия ва спорт тараққиётини таъминловчи асосий кўрсаткичларни планлаштираётганда ГТО комплексини оммалаштириш, нишондорларни кўпайтиришга алоҳида эътибор беришлари керак. Бу борада комсомол ва ДОСААФ ташкилотлари билан баҳамжиҳат ишланса айни муддао бўлур эди.

Жисмоний чиниқиш, ўткир кўз, темир ирода, чайир мушаклар дастгоҳ ёнида меҳнат қилаётганларга ҳам, пахтазорда «зангори кема»ларни бошқарадиганларга ҳам, илмий лабораторияларда тер тўкиб, заҳмат чекаётганларга ҳам керак. Биз ГТО комплекси завод ва фабрикаларда, колхоз, совхоз ва муассасаларда, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда умумтаълим мактабларида ўз қонуний ўрнини эгаллаб, янада равнақ топишига ишонамиз.

ГТО оммавий спортчилар тайёрлашнинг ўзига хос мактабидир. Шунинг учун бугунги кунда «ГТО пиллапоялари оша олимпиада чўққиси сари» деган шиор жисмоний тарбия ҳаракатида жанговар программа бўлиб қолиши керак. Бу ишда иркутсклик физкультурачиларнинг «1+2» ҳаракати, яъни бир нишондор яна икки кишини норматив топширишга жалб этиш ташаббуси жуда қўл келади. Зеро ҳақиқий физкультурачи шахсан чиниқиб, жисмонан баркамол бўлиш билан бирга умумий физкультура ҳаракатига ҳисса қўшмоғи лозим.

Ё. ТЎРАҚУЛОВ.

ГТО бўйича республика Совети раиси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ленин мукофоти лауреати.

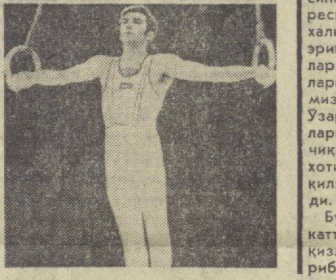

ЧАВАНДОЗЛИК

АРҒУМОҚНИ КИШНАТИБ...

Спорт билан шуғулланишнинг кечи йўқ. Бордию, менга ўхшаб болаликдан унга меҳр қўйиб қолсангиз борми, энди бўлди дейиш осонмас. Ёшим қирққа етганда спартакиада чемпиони бўлишим ҳам шундан. Арғумоқнинг кишнаши мени сеҳрлаб қўйган чоғи — жиловини маҳкам тутиб, отга қамчи босгим келаверади.

Ҳозир ёш суворийларнинг устоз-чавандозиман. Ўзбекистонда от спортига тобора кўпроқ эътибор берилаётганидан биз, чавандозлар жуда мамнунмиз. Бир неча йил бурун ташкил этилган республика чавандозлик олий маҳорати мактабида ишлар яхши йўлга қўйиб олинди. Мактабимиз зотдор отлар билан таъминланган бўлиб, уларни инсон измига солиш учун барча имкониятлар мавжуд.

Республикамизда чавандозлик оммавий тус олиши керак. Ўзбекистоннинг қаерида бўлманг, от спорти муҳлисларига дуч келасан киши. Ҳар бир қишлоқ кўчаларида от ўйнатиб бораётган йигитлар учраб турса ёмон бўлмасди. Қани энди, колхоз ва совхозларда, айниқса, йилқичилик хўжаликларида қорабайирлар кишнаб турувчи чавандозлик клублари ташкил этилса. Мард киши майдонда дегандек, Тошкент отчопари кучлиларни саралаш маскани бўлиб қоларди.

Бу йилги спартакиадада қўлга киритилган ютуқларни марра деб билмаймиз. Олдинда йирик мусобақалар — мамлакат чемпионати, Европа биринчилиги ҳамда олимпиада ўйинларида иштирок этишдек фахрли ва масъулиятли вазифалар турибди. Ана шундай «тўсиқлардан» тап тортмай, от солиш учун ҳозирданоқ машқларга зўр бермоқдамиз.

М. ИСМОИЛОВ,
халқаро классли спорт мастери.

ПЕДАГОГ МУЛОҲАЗАСИ

ҲАММАСИ МАКТАБДАН БОШЛАНАДИ

Халқаро хотин-қизлар йилига бағишланган йиғинга мен ҳам таклиф қилинган эдим. Республикамиз пойтахтига ташриф буюрган аёлларнинг барчаси бевосита спортга алоқадор, ўлкамизнинг қаерида бўлмасин, ёшларни жисмоний баркамол ва чиниқиб ўсишларига ўз ҳиссаларини қўшаётган мутахассислар-у, жамоатчи активистлар эди.

Йиғинда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги физкультура ва спорт комитети раисининг ўринбосари Е. Кульков республикамиз спортчилари СССР халқлари VI спартакиадасида эришган ютуқлар билан табриклар экан, бу ишда биз, активистларнинг ҳам озми-кўпми меҳнатимиз синганидан беҳад қувондик. Ўзаро суҳбатлар чоғида тажрибаларни ўртоқлашдик. Гапдан гап чиқиб, суҳбат мавзуи маҳаллий хотин-қизлар спортга етарли жалб қилинмаётганлигига келиб тўхтади.

Бу бежиз эмас, албатта. Чунки катта-кичик мусобақаларда ўзбек қизлари кам кўринади. Ўз тажрибамдан маълумки, улар ҳам велосипед ҳайдашни, волейбол ва баскетбол ўйнашни, теннис майдончасида баҳслашишни, шахмат-шашка доналари суришни, югуришни, сузишни, сакрашни, қолаверса от ўйнатишни жуда ёқтиришади. Лекин бу қизиқиш, аксарият ҳолларда ўрта мактаб доирасидан чиқиб, олий ўқув юртларида ўқиш ёки ишлаш жараёнида камол топмаяпти. Назаримда, юқори синф қизларига мактаб педагогика коллективидан кўра, ота-оналарнинг «энди спортингни қўй, уят бўлади» қабилида кўрсатаётган таъсири устун келяпти. Бундай манзарага қишлоқларда кўпроқ дуч келиш мумкин.

Умуман биз, педагоглар бундай ўзига хос жиддий масала ҳақида кўпроқ бош қотиришимиз керак. Чунки ҳамма иш мактабдан бошланади. Ёшларда ўқувчилик чоғида спортга меҳр уйғота олсак, республика спортчилари армияси сафига муносиб ўринбосарлар қўшила боради.

А. ШАРОВА,
Андижондаги болалар ва ўсмирлар спорт мактаби илмий мудири.

БЕЛЛАШУВЛАР, ОЧКОЛАР

БОКС. Ленинградда социалистик мамлакатлар чарм қўлқоп усталарининг VI халқаро турнири ниҳоясига етди. Совет боксчилари ўн бир вазн тоифасининг тўққизтасида ғалабага эришдилар. Мусобақада СССР халқлари VI спартакиадасининг кумуш медаль совриндори андижонлик Ф. Пак ҳам иштирок этди. У ярим енгил вазнли боксчилар баҳсида муваффақиятли қатнашиб, мусобақадан олтин медаль олиб қайтди.

ҚИЛИЧБОЗЛИК. «Спартак» кўнгилли спорт жамияти республика советининг Самарқандда ўтказилган биринчилигида медаллар тақдири асосан мезбонлар билан тошкентлик спортчилар ўртасида ҳал бўлди. Шахсий ҳисобда тошкентлик А. Виборнов билан Г. Абдурасулова, мезбонлардан Ҳ. Хошимов билан Н. Вигодинлар ғалаба қилишди. Команда ҳисобида самарқандликлар биринчи ўринни олдилар.

ФУТБОЛ. «А» класс иккинчи лига командалари 25-тур ўйинларини ўтказдилар. Биринчи зона пешқадами «Янгиер» Батуми динамочиларини 2:1 ҳисобида ютди. Хоразмлик футболчилар Грузиянинг «Мерцхали» командаси дарвозасига жавобсиз уч тўп киритиб, жамғармадаги очкони 30 тага етказдилар. «Хонқа» футболчилари ҳозирча турнир жадвалининг учинчи поғонасини эгаллаб туришибди. Қолган учрашувлар қуйидагича тугади: «Гурия» (Ланчхути) — «Труд» (Жиззах) — 2:1; «Металлург» (Рустави) — «Пахтачи» (Гулистон) — 4:2. «Дила» (Гори) — «Нефтяник» (Фарғона) — 2:0.

Спорт, аввало бу тансиҳатлик. Кейин эса, инсон иродаси, сабр-бардоши, куч-қудратининг нималарга қодир эканини кенг даврада намойиш қилишдир. Гимнастикачилар ижросидаги нафис ҳаракатларнинг гўзаллиги ҳам, ўз танаси вазнидан икки-уч баравар кўпроқ тошни кўтариш завқию дарвозага тўп киритилганда олқишлар янграши ҳам шундан. Она-Ватан довруғи учун мардона куч синашиб, довюраклик, чаққонлик, тезкорликни касб этаётганлар сафи йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Суратларда: совет спортчиларининг маҳорати ўз ифодасини топган.

С. А. АСЦАТУРОВ

1920 йилдан КПСС аъзоси, республика Архитекторлар союзи, правлениеси раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган инженер Семён Александрович Асцатуров оғир касалликдан кейин 1975 йил 30 августда 76 ёшида вафот этди.

С. А. Асцатуров 1900 йилда Озарбайжон ССРнинг Шуша шаҳрида туғилди. Меҳнат фаолиятини 1920 йилда Қизил қалъа қишлоғи революцион комитети секретарлигидан бошлади, 1923 йилда Ўрта Осиё политехника институтини тамомлаб чиққач, шу институт директорининг илмий бўлим бўйича ўринбосари бўлиб ишлади. У 1935 йилдан 1943 йилгача «Узпромпроект» институтининг директори, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги ОКСининг бошлиғи ва бош инженери, 1943 йилдан 1949 йилгача меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижрокоми раисининг ўринбосари, шундан кейин эса қишлоқ ва колхоз қурилиши ишлари бош бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, «Узгипромпроект» институтининг директори бўлиб ишлади. С. А. Асцатуров 1964 йилдан 1974 йилгача Ўзбекистон ССР Халқ Хўжалиги Ютуқлари виставкасининг директори бўлди.

Семён Александрович ҳамиша Ўзбекистон архитекторлар союзи ижодий ҳаётининг марказида бўлди. У 1975 йилда Ўзбекистон архитекторларининг X съездида Ўзбекистон Архитекторлар союзи правлениеси раисининг ўринбосари қилиб сайланди.

Партия ва ҳукумат С. А. Асцатуровнинг меҳнат фаолиятига юксак баҳо бериб, уни икки марта «Ҳурмат Белгиси» ордени, «Қизил Юлдуз» ордени, кўпгина медаллар ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирладилар.

Кекса коммунист, ажойиб инсон, толмас меҳнаткаш, Семён Александрович Асцатуровнинг ёрқин хотираси қалбимизда ҳамиша сақланиб қолади.

БИР ГРУППА ЎРТОҚЛАРИ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — «Янгра, барабан». 18.45 — Партком ва социалистик мусобақа. 19.10 — **«Ахборот».** 19.25 — **Оқёл ҳақида қисса** (бадиий фильм). 20.40 — **«Ахборот».** 21.00 — Пахта далаларининг қаҳрамонлари. 21.20 — Концерт. 22.00 — **«Вақт».** 22.30 — **Хоккей: МАСК — «Тесла» (ЧССР). ИККИНЧИ ПРОГРАММА.** 10.25 — ТОШКЕНТ. 11.30 — Телефильм. 11.55 — **Тутқич бермас қасоскорларнинг янги саргузаштлари (бадиий фильм).** 18.00 — МОСКВА. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Мактаб ўз эшикларини очди. 19.30 — **«Жасорат».** 20.00 — Чолғучилар чолғу ҳақида. 20.45 — **Қунимсиз** (бадиий фильм). 22.00 — ТОШКЕНТ. **УЧИНЧИ ПРОГРАММА.** 20.00 — ТОШКЕНТ. 20.05 — Кинофильм. 20.30 — Концерт. 21.00 — Телефильм. 21.40 — Тошкент янгиликлари. 21.55 — **Хавфли парвоз** (бадиий фильм).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 2/IX да **Комиссия,** 3/IX да **Кўрмайин босдим тиконни,** 4/IX да **Кўк эшик ортидаги аёл.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 3/IX да **Жоним фидо,** 4/IX да **Фарғона тонг отгунча.**

КИНО

Маккеннанинг олтинлари — «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 13.00, 16.00, 18.30, 21.00).

Очкўзликка қарши маккорлик — НАВОИЙ номли, (13.20, 18.30).

Санчо — содиқ дўст — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Флангсиз фронт — «ЧАЙКА», «МОСКВА», «НУКУС» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (11.30, 14.30, 17.30, 20.30).

Салом артист! — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кундуз ва кечқурун).

Эй, бахтли инсон! — «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун), «ҚОЗОҒИСТОН» (12.00, 15.00, 18.00, 21.00), НАВОИЙ номли (10.30, 16.00, 21.00).

Уч мушкетёр — «ҚОЗОҒИСТОН» (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

ДЎСТЛИК БОҒИ

БИЗ — ИНТЕРНАЦИОНАЛИСТЛАРМИЗ

Октябрь қуёшидан нур эмган совет кишиларининг дўстлиги пўлатдан мустаҳкам, тоғлардан баланд, океандан чуқур, бўрондан кучли, осмондек бепоёндир. Буни кўп миллатли халқларимизнинг жўшқин меҳнатидан, қўлниқўлга бериб изланишларидан ва интилишларидан ҳам билса бўлади. КПСС XXV съезди шарафига бошланган умумхалқ социалистик мусобақасининг қудратли тўлқини туфайли эришилаётган ютуқлар, қўлга киритилаётган зафарларда барча миллат ва элатлар ўртасидаги қон-қардошлик янада ёрқинроқ намоён бўлмоқда.

Ўзбек ва туркман халқлари қадим-қадимлардан бир дарёдан сув ичиб, бир пайкалда пахта етиштириб, бир яйловда қўй боқиб келади. Ҳар икки халқнинг ерлари ҳам, қалблари ҳам бир-бирига туташ. Улар бир-бирларига ҳамкор, ҳамнафас. Азалдан қудаанда, қўшни-қариндош. Бухоро область меҳнаткашлари қардош-жондош қўшни туркман халқи билан узоқ йиллардан буён ҳамжиҳатлик қилиб келадилар. Улар Аму—Қоракўл, Аму—Бухоро машина каналларини биргаликда қазишди. Ҳозирги кунда бу дўстлик канали ҳар икки халқ манфаатлари йўлида хизмат қилаётир. Туркманистон ССРнинг Чоржўй, Фароб районлари хўжаликлари Аму — Қоракўл машина каналининг зилол сувидан фойдаланиб, экин майдонларини бир неча минг гектарга кенгайтирдилар. Тўққизинчи беш йилликнинг якунловчи йилида сув танқислигини енгиб ва мўл ҳосил етиштириш учун бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилмоқдалар.

1965 йили ўзбек ва туркман мутахассисларининг режалари асосида Навоий — Чоржўй юқори вольтли электр линиясининг дастлабки навбати ишга туширилган эди. Ўшандан буён туркман хонадонида Навоий ГРЭСининг шуълалари порлаб турибди. Яқинда ана шу қардошлик линиясининг иккинчи навбати ҳам ишга туширилди. Эндиликда қўшни республиканинг Амударё соҳилидаги энг йирик саноат корхоналари, бир қанча колхоз, совхозларининг хонадонлари ўзбек нурхонасининг қувватидан баҳраманд бўлмоқда. Бухоро—Чоржўй автомобиль магистрали ҳар икки республикада халқ хўжалиги юкларини манзилга етказиб бериш жараёнларини бир ярим баравар тезлаштиради.

Етти йил муқаддам Чоржўй ва Фаробда содир бўлган ташвишли воқеа кечагидек эсимизда. Амударё пишқириб қирғоқларга ҳамла қилди. Ўнлаб саноат корхоналари, колхозлар, боғ-роғлар экинзорлар шикастланди. Ўша масъулиятли дамларда салкам 20 минг бошпанасиз қолган туркман халқи ғоят қисқа фурсатда Бухоро областининг Қоракўл, Олот, Коган, Свердлов районларига кўчирилди. Улар керакли озиқ-овқат, уй-жой, дори-дармонлар, кийим-кечаклар билан таъминланди. Ўзбек халқининг беминнат ёрдами туркман биродарларимизни ғоят мамнун этди. Ҳозирги кунда Чоржўй ва Фароб районларида ўзбек бинокорлари томонидан тикланган уй-жойлар, клублар, мактаблар, болалар боғча-яслиларини кўриб кўзингиз қувонади.

Бухорога одатдан ташқари бир телеграмма келди. Унда ўзбек халқи шаънига жуда илиқ, самимий сўзлар битилган. «...Биз қардош, қўшни туркман меҳнаткашлари бағри кенг, саҳий ўзбек халқининг КПСС XXV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш соҳасида олиб бораётган бунёдкорлик ишларига ҳамиша муваффақият тилаймиз. Ўзбекистон билан Туркманистон чегарасида бунёд этилган дўстлик боғи икки қардош халқ ёшларининг ота-боболаридан мерос бўлиб келаётган метиндек мустаҳкам дўстлиги, қон-қардошлигининг рамзи бўлиб қолади. Биз қон-қардошлик, дўстлик боғини ҳамиша авайлаб, эъзозлаб парвариш қиламиз ва кенгайтирамиз»,

Туркманистонлик бир гуруҳ комсомол-ёшлар имзо чеккан бу дил сўзларида олам-олам маъно мужассам. В. И. Ленин таваллудининг 100 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон ССРнинг ҳозирги Олот райони билан Туркманистон ССРнинг Фароб районлари туташган жойда икки қардош халқнинг қон-қардошлиги шарафига «Дўстлик боғи» ташкил этилган эди. Бугунги кунда ана шу дўстлик боғини ҳам ўзбек, ҳам туркман меҳнаткашлари кўз нури, меҳр қўри билан ардоқлаб парвариш қилмоқдалар. Вақти-вақти билан бу ерда икки қўшни республика комсомол-ёшларининг вакиллари учрашиб, бир-бирларининг меҳнат ютуқлари, истиқбол режалари тўғрисида ўзаро ҳисоб берадилар. Коммунистик партия, улуғ Ленин ишига содиқликларини, она-Ватанга садоқатларини намойиш этадилар.

Т. НАЗИРОВ,
Х. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000, ГСП, ТОШКЕНТ, «Правда Востока» кўчаси, № 26 * ТЕЛЕФОНЛАР
Коммутатор — 330249 дан 330258 гача
Эълонлар — 338142.
Р. 17101. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Б. — 206.